

Усе віды стыпенды навучэнскай моладзі ў Беларусі павышаны з 1 красавіка

У Беларусі павялічаны памеры ўсіх відаў дзяржаўных стыпенды навучэнскай моладзі. Адаведны ўказ № 338 Прэзідэнт Беларусі падпісаў 17 чэрвеня.

Так, стыпендыя для студэнтаў ВНУ складзе ад Br93 тыс. да Br148,8 тыс., навучэнцаў устаноў, што забяспечваюць атрыманне сярэдняй спецыяльнай адукацыі, — ад Br78,1 тыс. да Br124,8 тыс., навучэнцаў прафесійна-тэхнічных устаноў — ад Br50,3 тыс. да Br80,4 тыс.

Пераразлік стыпенды будзе праведзены з 1 красавіка 2008 года. Як растлумачылі ў прэс-службе, указ прыняты ў мэтах далейшага ўзмацнення сацыяльнай абароны навучэнцаў і студэнтаў.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

БЕЛАРУСЬ — КРАІНА З ВЫСОКАЙ МЕТЭАРАЛАГІЧНАЙ УРАЗЛІВАСЦЮ

Той факт, што клімат на нашай планеце пачаў змяняцца, сёння ніхто ўжо не аспрэчвае. Калі раней змены надвор'я можна было ўявіць у выглядзе плаўнай хвалістай лініі, то цяпер гэты графік становіцца ўсё больш падобным на кардыяграму сэрца. У выніку назіранняў за экстрэмальнымі адхіленнямі ў колькасці выпадкаў ападкаў, за паводкамі, засухамі і ўраганамі даследчыкі прыйшлі да высновы, што за апошнія паўстагоддзя іх частата павялічылася ў шэрагу раз. А апошнія 11 гадоў мэтаэралагі адносяць да самых цёплых за ўсю гісторыю мэтаэралагічнага адносінаў да зямной паверхні. А апошнія гады рэгіструюцца аманальна высокія тэмпературы.

Напрыклад, у Беларусі ў жніўні 2007 года тэмпература паветра дасягнула на поўдні краіны 37 градусаў па Цэльсіусу. Мэтаэралагі падлічылі, што за мінулагаднёвы лета дзён з тэмпературай плюс 25 градусаў і вышэй набралася ад 30 да 55 (у залежнасці ад рэгіёна), а з тэмпературай вышэй за 30 градусаў — ад 3 да 14 (пры сярэдняй шматгадовай колькасці ад 1 да 6).

У сярэднім на працягу года ў Беларусі рэгіструецца ад 9 да 40 неабеспечных гідраметэаралагічных з'яў, большасць з якіх носяць лакальны характар. 80 працэнтаў такіх экстрэмальных прыродных з'яў прыпадаюць на цёплы час года: гэта і майскія замаразкі, і шквалістыя вятры, і моцныя ліўні, і град. Напрыклад, у ліпені мінулага года ў Горках выпаў град, які дасягаў у дыяметры 43 міліметры, а асобныя яго «экземпляры» нават 50–60 міліметраў.

Прыродны надзвычайны сітуацыі заўсёды наносяць істотную матэрыяльную шкоду і нярэдка цягнуць чалавечыя ахвяры. Толькі ў гэтым годзе ад паводкі на Шры-Ланцы пацярпелі 150 тысяч чалавек. На Эквадоры колькасць пацярпелых ад паводкі перавысіла 3,5 мільёна. Ураганныя вятры, якія пракаціліся па Еўропе ў сакавіку, нанеслі значную шкоду Чэхіі, Аўстрыі і Польшчы. Надзвычайная спякота на поўдні і паўднёвым усходзе Еўропы летам 2007 года і выкліканая ёй пажары сталі прычынай экалагічнай катастрофы: тэрыторыі Сербіі, Італіі, Грэцыі, Францыі былі ахопленыя пажарамі.

Экалагічная шкода ацэньвалася ў сотні мільянаў еўра. Дарэчы, у сакавіку гэтага года лесь у Грэцыі зноў пачалі гарэць. У дадзены момант на тэрыторыях краін, якія суадносяць з Беларуссю, адзначаюцца актыўныя лясныя пажары. У некалькі тыдняў у Латвіі стаць сухое надвор'е, дзміць моцныя вятры, якія спрыяюць хуткаму распаўсюджванню агню: пакаранне ахоплены ўжо 30 гектараў лесе. У Літве пажарам ахоплены 40 гектараў тарфяніку.

Самеяе сумнае, і ў гэтым сыходзіцца меркаванні большасці спецыялістаў, заключаецца ў тым, што ў бліжэйшы дзесяцігоддзі клімат на нашай планеце будзе пагаршацца.

Надзея НІКАЛАЕВА.
(Працяг у наступным нумары.)

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

Родная газета на роднай мове

19 ЧЭРВЕНА 2008 г.
ЧАЦВЕР
№ 113
(26226)

Кошт 490 рублёў

ВЫДАЁЦЦА 3 9 ЖНІўНЯ 1917 Г.

НЯСВІЖСКІ ГЛОБУС

Працяўніцы Нясвіжскага зелябуды шчыруюць над кветкавай кампазіцыяй на ўездзе ў горад.

ЗАКОН — НА СЛУЖБУ МАС-МЕДЫЯ

Сваімі меркаваннямі аб дакуменце, які будзе рэгуляваць дзейнасць СМІ, дзеляцца з чытачамі «Звязды» кампетэнтныя асобы

Працаваць над законапраектам пачалі яшчэ ў 2001 годзе. На разглядзе ж у Авалянай зале ён апынуўся літаральна дзямі. Над дакументам была праведзена грунтоўная работа. Паводле рашэння дэпутатаў, цяпер яго рыхтуюць ужо да другога чытання. З навацымі праекта закона мы пазнаёмілі вас у папярэдніх нумарах. Сёння хацелася б пачуць меркаванні і ацэнкі спецыялістаў — тых, хто ўдзельнічаў у распрацоўцы, і тых, хто мае наперад дачыненне да сферы дзейнасці будучага закона.

Юрыі КУЛАКОЎСКІ, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўніцтва па правах чалавека, нацыянальных адносін і СМІ, запэўніў:

— Нічым праваў гэты законапраект не ўчымялае. Наадварот, ён пазбаўляе СМІ ад залішняй бюракратычнай валуны і залежнасці. Паліцыйны ўправадзена лідэраваць іонуючы паводле ўзгаднення размяшчэння СМІ з мясцовымі выканаўчымі і распарадкальнымі органамі. Мы робім вельмі важны крок — адвядваем іх ад мясцовай улады, якая раней магла ў пэўных момантах уплываць на СМІ нават больш, чым Міністэрства інфармацыі. Па сутнасці, прызначаны страціць сілу. Мы напружана працуем, штодзень праводзім пасяджэнні рабочай групы. Мяркую, што законапраект будзе разгледжаны ў другім чытанні яшчэ на гэтай сесіі.

Якім чынам улічваўся міжнародны вопыт пры падрыхтоўцы законапраекта, расказвае Лілія БОГДАН — начальнік прававога ўпраўлення Міністэрства інфармацыі:

— Спецыялісты дасканала вывучылі вопыт іншых дзяржаў. Аналіз паказаў, што ў ўсіх краінах СМІ могуць весці сваю дзейнасць толькі пасля дзяржаўнай рэгістрацыі. Адзінаццаць толькі паводле гэтага прадрадак у Заходняй Еўропе ён апаўчаны (напрыклад, у Вялікабрытаніі, Іспаніі, Францыі СМІ не можа быць адмоўлена ў рэгістрацыі), а ў СНД — дэвальвацыя. У заканадаўстве тых краін, дзе функцыянаваць іонуючыя заканадаўства: некаторыя дакументы будучы рэгістрацыі. У беларускім законапраекце яны аналагічныя прыняты ў законах Расіі і Украіны. Пры гэтым падставы для пера-рэгістрацыі сродкаў масавай інфармацыі мінімальныя, у параўнанні з зафіксаванымі ў замежных дакументах.

У праекце закона ёсць нормы аб абароне крыніцы інфармацыі, паводле якіх журналіст не абавязаны называць крыніцу інфармацыі і не мае права раскрываць даныя пра асобу, што прадставіла звесткі, без яе згоды. Для параўнання: у Аўстраліі і Канадзе закон не прадугледжвае абароны журналістаў — ім пагражае штраф ці нават пазбаўленне волі за адмову раскрываць крыніцу інфармацыі. І такія прыклады былі.

У новым законапраекце вызначаны статус Грамадскага каардынацыйнага савета ў сферы масавай інфармацыі. Ці ёсць нешта дадобрае ў іншых дзяржавах? (Заканчэнне на 2-й стар.)

МАХЛЯРЫ ПРАЦАВАЛІ 3 «БЕЛЫМ ПЛАСТЫКАМ»

Падробныя банкаўскія карткі ўзбагацілі прайздівяцеляў на 70 мільянаў рублёў

У Мінску на вуліцы Радзівільнай ля банкамата «Прыорбанка» правахоўнікі затрымалі двух сталічных жыхароў 25 і 26 года; махляры пры дапамозе падробнай карткі спрабавалі выкрасці грошы з чужога рахунка.

Як паведаміў карэспандэнту «Звязды» часова выконваючы абавязкі начальніка ўпраўлення інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС Алег Спелчанка, выкрылі гэтых удзельнікаў арганізаванай злачыннай супрацоўніцы Упраўлення па раскрыцці злачынстваў у сферы высокіх тэхналогій. Да таго ж, як трапіць у рукі да правахоўнікаў, хлопцы паспелі залезці ў «кішэню» да не аднаго дзесятка пацярпелых. Спрытныя, выкарыстоўваючы спецыяльнае прыстававанне, выраблялі падробныя карткі («белы пластык»), з дапамогай якіх праз банкаматы і атрымлівалі доступ да рахункаў замежных грамадзян. Між іншым, калі зладзжыцкім затрымалі з доказамі, то ў прыпаркаваным непдалёк аўто аднаго з іх аперацыйнікі знайшлі 23 падробныя карткі. Гэта яшчэ што: на кватэрах, якія здымалі затрыманні, было канфіскавана... 423 пластыкавыя карткі-фальшывыкі. Акрамя таго, там жа махляры захоўвалі больш за 60 мільянаў рублёў. Зразумела, што грошы і спецыяльнае прыстававанне для запісу інфармацыі на магнітну паласу банкаўскай карткі і несанкцыянаванага ёсць счышчэння («скімер»), іншая камп'ютарная тэхніка, якой карысталіся злачынцы, былі таксама канфіскаваныя. Трапіць у рукі да правахоўнікаў, хлопцы не сталі загіраць: у прыватнасці, яны прызналіся, што ў маі і чэрвені гэтага года выкарысталі больш за 40 падробных карткаў і выкрасці такім чынам не менш за 70 мільянаў рублёў. Адметна, што інфармацыйная падтрымка затрыманнем аказалася з-за мяжы. Паводле слоў махляроў, невядомыя па Інтэрнеце перадавалі ім ідэнтыфікацыйныя даныя, а таксама PIN-коды, неабходныя для вытворчасці і функцыянавання «белага пластыку». Як адзначаюць у міністэрстве, у гэтай справе ставіць кропку рана: правахоўнікі праводзяць далейшае расследаванне. Што ж датычыцца затрыманых, то яны змешчаны ў ізалятар часовага ўтрымання, у дачыненні да іх узбуджана крымінальная справа.

Ігар ГРЫШЫН.

Пекінскія прызавыя

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «Беларускія латарэі» ўстанавіла спецыяльную грашовую прэмію для беларускіх спартсменаў, якія стануць пераможцамі і прызёрамі Алімпіяды ў Пекіне. 20 тысяч долараў — за «золата», 10 тысяч — за «серабро» і 5 тысяч — за «бронзу». Аб гэтым паведаміла начальнік аддзела маркетынгу РУП «Беларускія латарэі» Кацярына Захароўка. Нагадаем, што вялікія прызавыя будучымі медальстамі Алімпіяды выплываць дзяржава: 100 тысяч долараў — за залаты медаль, 50 тысяч — за сярэбраны і 30 тысяч — за бронзавы.

Іван КАХНОВІЧ, «Мінск-Навіны».

КУП «Мінскай абласной центр учета недвижимости» ПОВТОРНО ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже обращенного в доход государства здания столовой, об. пл. 686,9 кв.м, расположенного по адресу: Воложинский район, д. Гончары. Начальная цена — 179 755 000 бел. руб. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 15.05.2008 г. Порядок проведения аукциона оговорен в условиях его проведения. Аукцион состоится 08 июля 2008 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, ком. 321. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 07 июля 2008 г. до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, ком. 326.

Контактный телефон (8 017) 224 61 34. Наш сайт в Интернете: www.rt.by.

Извещение о проведении 1 июля 2008 года

75-го открытого аукциона на право заключения договора аренды (сроком на 5 лет) нежилых неиспользуемых помещений коммунальной собственности г. Минска

№ лота	Адрес, тип помещения, целевое назначение	Арендная площадь, кв. м	Начальная цена, тыс. руб.
КУП «ЖРЭО Советского района» тел. 293-74-31			
1	ул. Я. Коласа, 45, корп. 3, помещение на 1 этаже (под непроизводственное — офис)	40,48	700
2	ул. Богдановича, 78, помещение на 1 этаже, требуется ремонт (под непроизводственное — офис)	26,00	450
3	ул. Богдановича, 147, помещение на 1 этаже (под аптеку)	293,14	30 000
КУП «ЖРЭО Центрального района» тел. 203-79-43, 203-34-66			
4	пр. Независимости, 39, помещение на 1 этаже, общий вход с другими арендаторами (под непроизводственное — офис)	90,00	1 500
УП «Киноvideопрокат» Мингорисполкома тел. 227-00-37, 223-37-34			
5	ул. Казинца, 117, помещение с отдельным входом в кинотеатре «Электрон» (под непроизводственное — офис)	272,15	4 500
6	ул. Казинца, 117, помещение на 1 этаже кинотеатра «Электрон» (под непроизводственное — офис)	16,74	300

В отдельных случаях договор аренды может быть заключен на срок 11 месяцев. При этом Мингорисполком гарантирует победителю аукциона продление заключенного договора аренды в течение пяти лет.

Организатор аукциона (продавец) — КУП «Минский городской центр недвижимости», г. Минск, ул. К. Маркса, 39.

Участник аукциона до начала его проведения должен выяснить у балансодержателя возможность использования помещения под планируемые виды деятельности, в том числе с учетом требований по санитарным и противопожарным нормам.

Для участия в аукционе участник перечисляет задаток в размере 10 процентов от начальной цены лота и плату за участие в аукционе в размере 4 базовых величин на расчетный счет 3012024570010 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской области, код 153001331, УНП 190398583, УП «Минский городской центр недвижимости». Перечень и порядок подачи документов определены условиями проведения аукциона, которые предоставляются участникам торгов организатором аукциона после публикации извещения в газете «Звязда».

Условия и сроки оплаты: разовый платеж в течение срока, указанного в протоколе о результате аукциона. Договор аренды с победителем аукциона заключается в установленном порядке в 30-дневный срок с даты принятия решения Мингорисполкома.

Аукцион состоится 1 июля 2008 года в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукциона. Документы на участие принимаются по 30 мая 2008 года до 17.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6. Документы, поданные после указанного времени, не рассматриваются. Телефоны для справок (017) 227-40-22, 227-48-36. Интернет: www.mgcn.by.

Порядок определения размеров арендной платы при сдаче в аренду зданий, сооружений и помещений, находящихся в государственной собственности, установленными Указами Президента Республики Беларусь от 30 сентября 2002 г. № 495 «О совершенствовании порядка определения размеров арендной платы и передачи в безвозмездное пользование общественных, административных и переоборудованных производственных зданий, сооружений и помещений, находящихся в государственной собственности» и от 4 августа 2006 г. № 498 «О некоторых вопросах аренды государственного имущества».

Арендная площадь — площадь, сдаваемая в аренду, размер которой определяется умножением нормируемой площади на коэффициент перевода.

Падпіска-2008

КАБ НЕ ЗАБЫЦЦА, ХТО МЫ ЁСЦЬ

Лёгкую частку прызга нашаму падпісчыку Уладзіміру Сяргеевічу Пішчуліну ўручае намеснік генеральнага дырэктара РУП «Белшопка» Ірына Ігнацьеўна САКСОНАВА.

...Напярэдадні чаровага, скажам так, агульнарэспубліканскага дня падпісчыка, доўга думалі-гадалі, як быць з нашым звяздзюшкім суперперыям? З аднаго боку, здаецца, ўпершыню яго выйграў жыхар сталіцы? Значыць, можна гэтага ішчасліўчыха запыраць у круглую залу паштамта, там, ля стэнды «Звязды», паставіць халадзільнік (хві парцаваць на імідж газеты), а потым — і ўручыць?

А з другога — куды прасцей і, зразумела ж, лягчэй уручаць дакументы?

Драбязя, а прыемна — ішчасліўчых, Уладзімір Сяргеевіч Пішчулін, на пытанне, які з варыянтаў больш даспадобы вам, адказаў чыста панашаю, па-беларуску: «А як вам лепей, так і рабіце!».

(Заканчэнне на 2-й стар.)

Курс	Замежных валют, устаноўленны НБ РБ з 19.06.2008 г. (для бел. разлікаў)	Курс	Замежных валют, устаноўленны НБ РБ з 19.06.2008 г. (для бел. разлікаў)
1 долар ЗША	2 127,00	1000 BYR	11,1106
1 еўра	3 297,91	1000 BYR	11,1106
1 латвійскі лат	4 785,69	1000 BYR	11,1106
1 літвійскі літ	971,97	1000 BYR	11,1106
1 чэшская крона	136,50	1000 BYR	11,1106
1 польскі злоты	976,76	1000 BYR	11,1106
1 расійскі рубель	89,90	1000 BYR	11,1106
1 украінская грыўна	452,07	1000 BYR	11,1106

ISSN 1990 - 763X

9 771990 763008

КАБ НЕ ЗАБЫЦА, ХТО МЫ ЁСЦЬ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
Адмовіць падпісчыцы з 50 гадоўым (!) стажам мы, зразумела ж, не маглі. Тым больш, што Галіна Андрэеўна і дзецім сваім, і ўнукам заўсёды чытала беларускія казкі, даламагала вывучаць мову, якую, як прызналася, ведала і помніла сама дзякуючы газеце.

Для таго, каб не забыцца, «хто ты ёсць у гэтым свеце», пастаянна чытае «Звязду» і Уладзімір Сяргеевіч Пішчулін. Ён крыху разгубіўся, калі ўзяў мікрафон, але ж усім прысутным досыць падрабязна расказаў, што газету вылісае, можна сказаць, усё жыццё («не помню, колькі гадоў»), што дзякуючы ёй ведае галоўнае — што дзе робіцца, які людзі жывуць... Прынамсі — у вёсцы, бо ўсе ж мы з хат... І за хаты гэтыя, дзе б ні жыў, а душа баліць.

Менавіта таму (радіамі!) ён у газеце не прапуская ніводнай заметкі ўласнага карэспандэнта па Магілёўскае Ілоны Івановай, з цікавасцю чытае артыкулы Валентыны Доўнар, Ларысы Цімошук, Таццяны Падалька... Беражліва захаўвае асобныя адмыслы Анатоля Клешчука, фотасюлы Яўгена Пясецкага. Газету раіць вылісаць іншым, усім, бо «чалавек бэ дома свайго, бэ мовы, як дрэва бэ каранёў».

Вось такая пазіцыя. І востры такі жыццёвы шлях — сярэдняга школы, політэхнічнага інстытуту, добрасумленнага (два інфаркты...) праца на сталічных падшліпніках, аўтамабільных ліній, станкабудзівнічнага імя Кірава... Дачка, якой ганарыцца (дацэнт, кандыдат гістарычных навук), унучка, можна сказаць, выдатная...

Факт, што і гэты звычайскі прыз трапіў у прыгожую сям'ю, да добрых людзей.

І іншакі (такое ўражанне) «Звязду» і не вылісаюць.

«Чытала, як бы ўрачліва тэлевізар у Маладзечне, — казал яшчэ адна наша сталая падпісчыца Таццяна Ерафееўна Макевіч, — і ду-

Падпіска ў рэгіёнах «Я — УСЁ-ТАКІ БЕЛАРУСІ!»

Чытачам «Звязды» са стажам хочацца больш аналітычных публікацый

У Віцебску — у будынку галоўнага паштамта стэнд «Звязды» ў гэты дзень зацікавіў многіх. Фірмовыя сувеніры ад рэдакцыі выглядалі вельмі прывабна. Заўсёды прыяма на такіх неафіцыйных прэзентацыях бацьчы старых сяброў газеты — уважаных падпісчыкаў са стажам.

— Добры дзесятак гадоў вылісаю «Звязду», — расказава Міхал Фадзеевіч Крывянак. — Я — усё-такі беларус! Дарчы, я вучыўся ва Ушацах у беларускамоўнай школе. Адзін з маіх аднакласнікаў — Барадулін... Зараз большасць часу праводжу на дачы, што недалёка ад Віцебска — у Яляхох. Пытаецца пра матэрыялы, якія хацелася б убачыць. Вось, напрыклад, дэмаграфічная праблема. Па даных на пачатку бягучага года насельніцтва ў нашай краіне — больш за 9,6 мільёна. Дзяржава павінна ўважліва ставіцца да гэтых людзей, каб не было перагрудак у сярэднім 90-х, калі быў «пик» на колькасці насельніцтва, — больш за 10,3 мільёна чалавек. Чаму так значна памяншылася колькасць суграмадзяч? І, на жаль, яўны лідар па памяншэнні колькасці жыхароў — Віцебская вобласць. Хочацца працягнуць цікавы аналітычны артыкул па гэтай вельмі праблемнай тэме...

Яшчэ наш чытан пацвітаўся: чаму на новых кіёўках «Віцебскаблсаюздруку» назву кіёўскай плішчы на рускай мове? Гэта ж наша нацыянальная арганізацыя, што распаўсюджае друкаваныя СМІ! — падкрэслівае падпісчыца.

Кіраўніцтва «Віцебскаблшошты» з задавальненнем падтрымала ідэю нашай рэдакцыі ўручыць лепшым (самым рулівым) пашталёвымі прызы на выніках падпіскоў кампаніі. Разам мы працуем на агульную справу! І, упэўнены, што будзе чым ганарыцца.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

51 МІЛЬЁН УРОНУ
Адказная асоба КУП «Упраўленне капітальнага будаўніцтва Віцебскага раёна» падпарадзіла ў з'яўжыванні службовым становішчам, у выніку чаго іншае прадпрыемства панесла вялікі ўрон. У прыватнасці, 46-гадовае выцярненне падпарадзіла ў тым, што летась па яго віне КУСП «Вораны» быў нанесены ўрон у памеры 51 мільён рублёў. Пракуратурай Віцебскай вобласці па матэрыялах УБЭЗ УУС у дачыненні да адказнай асобы ўзбуджана крымінальная справа.

КРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ЭЛЕКТРАЛЯМПАЧКІ ЗАБАРОНЕНА

Улады Новай Зеландыі прынялі закон, які забараняе продаж традыцыйных электрычных лампачак напальняна з кастрычніка 2009 года.

Урад мяркуе, што такая мера дазволіць значна скараціць выкіды вуглякіслага газу і эканоміць на вытворчасці электраэнергіі каля 500 млн долараў на працягу 12 гадоў. Міністр энергетыкі Дэвід Паркер заявіў, што ва ўсёй краіне лампачак напальняна будуць пазатпама заместыцца на больш эканамічныя — флуарэсцэнтныя. «Традыцыйная лампачка з'яўляецца састарэлай тэхналагія і вельмі неэфектыўнай. Яна дэа свята выкарыстоўваючы толькі 50 працэнтаў энергіі, якую спажывае, — астатняе ідзе на выпрацоўку цяпла», — заявіў ён.

Заканпраекты, якія прадугледжваюць поўную замену лампачак напальняна флуарэсцэнтнымі, таксама прынятыя ў Аўстраліі, амерыканскім штате Каліфорнія і канадскім правінцы Антарыа. Пры гэтым жыхарам Новай Зеландыі дазваляецца ўвозіць у краіну старыя лампачкі, каб выкарыстоўваць іх для асабістых патрэбаў.

ЯШЧАРКІ І ШАКАЛЫ ПЕРАШКАДЖАЮЦ САМАЛЁТАМ

Нашэце яшчарка, шакалаў і каршуну выклікала хаос у аэрапорце Нью-Дэлі.

Адміністрацыя аэрапорта вымушана была закрыць на 50 хвілін адну з дзвюх узлётна-пасадачных палос пасля таго, як пілот самалёта заўважыў на ёй цэлае сямейства буйных яшчарак. Акрамя таго, на паласе з'явіліся шакалы, а ў небе луналі каршуні. Некалькі напльў «нечаканых гасцей» прымусіў адміністрацыю аэрапорта затрымаць дзесяці раісы ў сярэднім на 2—3 гадзіны. Давалася выклікаць групу спецыялістаў, якія завялі на тэрыторыі аэрапорта пяць яшчарак. «Яны не адрываюцца, і ратавацца ад іх нескладана, калі ведаць, як з імі абысціцца», — сказаў прадстаўнік няўрадавых арганізацыяў па ахоўе жывёл, якую запрасілі на дапамогу. Па яго словах, у аэрапорце засталася яшчэ намала шчарак, якіх спецыялісты спадзяюцца зліваць пры дапамозе адпаведных пастак. Прадстаўнікі жывяльнянага свету рэгулярна наведваюць у аэрапорт, нягледзячы на ўсе меры перасцярогі, на узлётна-пасадачныя палосы заходзяць антылопы, сабакі, шакалы, паўліны, яшчаркі. Летас малыя ўчынілі перапахлоў у міжнародным тэрмінале сталічнага аэрапорта.

НЕ ЗМАГЛІ ДАПЫЦЬ ДА ІТАЛІ

У першай палове чэрвеня патанула некалькі суднаў, якія накіроўваліся ў Італію ад берагоў Афрыкі, больш за 40 чалавек загінулі і ка-

ля 100 зніклі бэ вестак.
Жыхары розных краін Афрыканскага кантынента ў пошуках лепшай долі накіроўваюцца да берагоў Італіі на невялікіх старэнных суднах і нават на гумавых лодках і вельмі часта церпяць крушэнні. У панядзелак ля берагоў Мальты ў выніку крушэння невялікага судна загінулі 27 выхадцаў з Афрыкі, якія накіроўваліся ў Італію. У нядзелю яшчэ адно судна з іммігрантамі на борце разбілася, натыкнуўшыся на сетку для ловаў тунца, якую ўстанавіла італьянская рыбалоўная кампанія. Удалося выратаваць 28 пасажыраў, пошукі ішчарных выдудца да гэтага часу. 7 чэрвеня недалёка ад Ліана пацярпела крушэнне судна, якое перавозіла 150 чалавек. Карабель таксама накіроўваўся ў Італію. Выратавальнікам удалося знайсці 21 чалавек. У нядзелю берагоў Сіцыліі паспяхова дасягнулі чатыры судны. У агульнай колькасці ў нядзелю ў Італію прыйшлі 404 жыхары Афрыкі. Цяпер яны знаходзяцца ў цэнтры часовага ўтрымання іммігрантаў. Як правіла, пэтым іх адпраўляюць назад на радзіму.

ЗГАРЭЎ НА ГАЗАВАЙ ПЛІЦЕ

Жыхар Петравадска жыве ў сваёй кватэры, упаўшы на ўключаную газавую плітку. «Сям'ядзясцігадоваму мужчыне стала дрэнна з сэрцам, калі ён знаходзіўся ля газавай кухоннай плітэ. Ён упаў на канфорку, якая гарэла, у выніку чаго адзенне пенсіянера ўспыхнула. Ён атрымаў апёкі на плошчы 75 працэнтаў цела і памер», — сказаў прадстаўнік МЗС. Трагедыя адбылася на вачэй жонкі зацінгула, якая спрабавала яго выратаваць, але не змагла збегчы палым з адзення.

ПРАВАЛ РЭФЕРЭНДУМУ ў ІРЛАНДЫ

Кіраўнік МЗС Славеці, які з'яўляецца старэйшым у Еўрасоюзе, Дэмітрый Рупель выказаў сумненне ў тым, што Лісабонскі дагавор зможа ўступіць у сілу пасля правалу рэфэрэндуму ў Ірланды. Большасць насельніцтва краіны 12 чэрвеня прагаласавала супраць новага базавога дакумента, які вызначае прынцыпы і механізмы функцыянавання ЕС. «Супраць» выказаліся 53,4 працэнта жыхароў краіны, а «за» прагаласавалі 46,6 працэнта выбаршчыкаў. Ірландыя — адзіная краіна Еўрасоюза, дзе Лісабонскі дагавор павінен быў прайсці адборанне на ўсенародным рэфэрэндуме. Астатнія члены ЕС ратыфікуюць дакумент парламенцкім шляхам. Адмова Ірландыі ратыфікаваць дагавор можа стварыць новы юрыдычны тупік для Еўрасоюза, які гэта здарылася ў 2005 годзе з праектам еўрапейскай канстытуцыі, які на нацыянальных рэфэрэндуме не прынялі жыхары Францыі і Нідэрландаў. «Дагавор аб рэформах» ці Лісабонскі дагавор, які падпісаны лідарамі краіны ЕС у сталіцы Партугаў у снежні 2007 года, ад чакалася, уступіць у сілу ў студзені 2009 года, але для гэтага неабходна яго адобранне ўсім дзяржавамі ЕС. На сёння дагавор ратыфікавалі 18 з 27 членаў арганізацыі.

ПУЦЁўКА ў звязцы са статусам

Чым старэйшы ўзрост, тым больш актуальнай становіцца тэма санаторна-курортнага лячэння. Прычым, зразумела, што па традыцыі найбольш попыт на яго ў пенсіянераў і інвалідаў — менавіта летам. Між тым, якія трэба мець дакументы пры звароце па пуцёўкі, хто можа разлічваць на іх пазачарговае атрыманне і, у рэшце рэшт, каб і колькі неабходна плаціць за наведанне здраўніц? Каб адказаць на гэтыя і іншыя пытанні, карэспандэнт «Звязды» вырашыў сустрэцца з галоўным юрысцонсультам Рэспубліканскага цэнтра па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні насельніцтва Верай Мікалаеўнай ЖЭЛЯНКОЎ.

ЗДАВА ПЛЮС МЕДЗАКЛЮЧЭННЕ

Перш-наперш варта заўважыць: цяпер непрацуючыя пенсіянеры і інваліды павінны звяртацца па пуцёўкі не ва Упраўленне па працы, занятасці і сацыяльнай абароне, а ў рэгіянальныя прадстаўніцтвы Рэспубліканскага цэнтра па месцы жыхарства. Пры гэтым спецыялісты цэнтра працуюць у кожным раёне, а іх канкрэтнае месца знаходжання лепш за ўсё ўдакладніць у райвыканкаме.

— Зноў-такі да спецыяліста цэнтра павінны звяртацца пенсіянеры і інваліды, які з'яўляюцца індывідуальнымі прадпрымальнікамі, — кажа Вера Жэлянкова. — А вострыя праблемы пенсіянераў і інвалідаў атрымліваюць пуцёўкі па месцы працы.

У любым выпадку падчас звароту неабходна напісаць заяву. А таксама прадставіць медыцынскую даведку са сваёй паліклініцы, у якой павінна быць указана, ці мае чалавек паказанні да санаторна-курортнага лячэння, ці ёсць да такога лячэння проціпаказанні, вызначаны профіль захаввання.

Апроч таго, могуць спатрэбіцца і іншыя дакументы, якія ўплываюць на ўмовы аплаты. Так, непрацуючыя пенсіянеры і інваліды І і ІІ груп абавязаны прынесці працоўную кніжку. Пенсіянеры і інваліды прадпрымальнікі — даведку аб вы-

на міністра ўнутраных спраў. У дакуменце прадугледжана, што за парушэнні заканадаўства ў сферы масавай інфармацыі беларускіх мас-медыя могуць выносіцца пільмовыя папярэджанні, іх дзейнасць можа быць прыпынена і спынена наогул. У краінах жа Заходняй Еўропы ёсць эканамічная адказнасць СМІ за правапарушэнні. Памеры штрафваў, напрыклад, у Балгарыі і Германіі даходзяць да 50 тыс. еўра. Ва Украіне ўвогуле толькі адна мера адказнасці — спыненне дзейнасці сродкаў масавай інфармацыі.

Намеснік галоўнага рэдактара брэсцкай абласной газеты «Заря» Аляксандр ЛАГВІНОВІЧ выказаў меркаванне, што кардынальны змяненні ў работу абласных газет новы заканадаўчы акт не ўнясе: — Хіба што ўстарэнага праблема, якая ўжо даўно трэба было ліквідаваць. Забароняць атрымліваць

сродкі ад іншаземных асобаў і з ананімных крыніц? Дык гэта варта толькі вітаць! Фінансаванне СМІ павінна быць прызрыстым.

Сяргей БЯСПЛАТЫ, галоўны рэдактар абласной газеты «Гомельская праўда», старшыня абласной журналісцкай арганізацыі зварнуў увагу на тую норму новага заканапраекта, што ўстанавілае забарону на атрыманне грашовых сродкаў з ананімных крыніц, а таксама ад замежных юрыдычных асобаў і грамадзян, якія пастаянна не пражываюць на тэрыторыі Беларусі: — Зразумела, той, хто бярэ грошы, павінен іх адрацоўваць, выконваць нейкія просьбы. А просьбы могуць ісці ў разрез з дзяржаўнай палітыкай. Па сутнасці гэта ўмяшанне ў палітыку. Просьбы агульнічаць пэўную інфармацыю за плату сапраўды паступаюць кіраўнікам СМІ, асабліва ў час перадыбарных кампаній. І вельмі добра, што забарона на атрыманне такіх сродкаў цяпер абазначана афіцыйна, а не проста застаецца на сумленні рэдактара.

Пазітыўна ён ацаніў і той момант, што заканапраект уадклад-

ЗАКОН — НА СЛУЖБУ МАС-МЕДЫЯ

Удзельнікі ўрадаў краінаў у сферах культуры і адукацыі, фізкультуры і спорту Мінска будуць атрымліваць даплаты да службовых акладаў

Рашэнне «Аб мерах па стымуляванні працы работнікаў устаноў адукацыі, фізічнай культуры і спорту, якія фінансуюцца з бюджэту горада Мінска» прынялі дэпутаты Мінгарсавета на 10-й сесіі.

Згодна з гэтым дакументам з 1 верасня 2008 года па 31 мая 2009 года даплата да службовых акладаў работнікаў устаноў адукацыі, фізічнай культуры і спорту, якія фінансуюцца з бюджэту горада: у памеры трох базавых велічынь для педагогічных работнікаў, работнікаў устаноў фізкультуры і спорту; 1,5 базавай велічынь — загадкамім бібліятэкаркам; такая ж сума — памочнікам выхавальнікаў.

З 1 чэрвеня па 31 жніўня 2008 года даплаты будуць атрымліваць выхавальнікі устаноў дашкольнай адукацыі і памочнікі выхавальнікаў. Для першых штомесечная даплата да службовых акладаў устаноўлена ў памеры трох базавых велічынь, для другіх — у памеры 1,5 базавай велічынь.

Магда КРЭПАК, Мінск—Навіны.

дзельнымі прадпрымальнікамі, дзейнічае агульна «шкала».

Раскладка тут такая. Грамадзянам з даходамі да 0,5 сярэднямесячнай зарплаты па краіне трэба аплачваць 15 працэнтаў сабекошту пуцёўкі ў перыяд з 1 лістапада па 30 красавіка і 20 працэнтаў — у перыяд з 1 мая па 31 кастрычніка, грамадзянам з даходам ад 0,5 да 1 сярэдняй зарплаты — адпаведна ад 1 да 3 сярэдняй зарплат — 30 і 40 працэнтаў, ад 1,5 да 2 сярэдняй зарплат — 40 і 55 працэнтаў, ад 2 да 3 сярэдняй зарплат — 50 і 70 працэнтаў, ад 3 да 4 сярэдняй зарплат — 60 і 80 працэнтаў, ад 4 да 5 сярэдняй зарплат — 85 і 90 працэнтаў. А для асобаў з даходам больш за 5 сярэдняў па краіне зарплата прадугледжана 100-працэнтная аплата.

Як зазначае Вера Жэлянкова, звычайна паказчы аплаты пенсіянераў і інвалідаў у летні перыяд складае 20—30 працэнтаў. Дарчы, цяпер поўная цана пуцёўкі гаварыць каля аднаго ў 800 тыс. рублёў. Аднак у асобных здраўніцах яна можа адрознівацца як у меншы, так і ў большы бок. Скажам, не скарот: традыцыйна вышэйшы кошт аздараўлення ў беларускіх санаторыях, якія знаходзяцца за межамі нашай краіны.

У ЧАРЗЕ І ЗА ЧАРГОЙ

Асобна тэма — чарга на пуцёўкі. Такім чынам, сітуацыя тут наступная. Зканадаўства вызначае, што Герой Беларусі, Савецкага Героя і Сацыялістычнай Працы, саюзныя кавалеры ордэнаў Айчыны, Славы, Працоўнай Славы, непрацуючыя інваліды і ўдзельнікі Вялікай Айчыннай вайны, непрацуючыя інваліды баявых дзеянняў на тэрыторыі іншых дзяржаў, непрацуючыя асобы, што ў складзе спецыяльных фарміраванняў прымалі ўдзел у размярванні тэрыторыі і аб'ектаў на вызваленых тэрыторыях

Другая вялікая група — гэта непрацуючыя ветэраны Вялікай Айчыннай вайны, ветэраны баявых дзеянняў на тэрыторыі іншых дзяржаў, непрацуючыя чарнобыльцы, якія перанеслі прамінявую хваробу, непрацуючыя інваліды з дзяцінства ў выніку ранення ці кантузіі, звязаных з баявымі дзеяннямі, непрацуючыя пенсіянеры з ліку бацькоў, у якіх прывыканні службы загінулі дзеці, а таксама непрацуючыя інваліды І і ІІ груп незалежна ад прычыны інваліднасці. Усе яны маюць права на першачарговае і бясплатнае атрыманне пуцёвак. Прычым некаторым з гэтых катэгорыяў такое права можа быць прадастаўлена не часцей, чым 1 раз у два гады — у прыватнасці, гаворка ідзе аб непрацуючых інвалідах І і ІІ груп.

Нарэшце, усё астатнія катэгорыі пенсіянераў і інвалідаў «дуць» па агульнай чарзе з аплатай па ўжо ўзгаданай «шкале». Пры гэтым уладальні чарга больш працяглая, прыкладам, у асобных рэгіёнах цяпер тут «закрываюцца» заявы 2004—2006 гадоў.

Сяргей ГРЫБ.

непрацуючыя і бясплатнае атрыманне пуцёвак. Прычым некаторым з гэтых катэгорыяў такое права можа быць прадастаўлена не часцей, чым 1 раз у два гады — у прыватнасці, гаворка ідзе аб непрацуючых інвалідах І і ІІ груп.

Нарэшце, усё астатнія катэгорыі пенсіянераў і інвалідаў «дуць» па агульнай чарзе з аплатай па ўжо ўзгаданай «шкале». Пры гэтым уладальні чарга больш працяглая, прыкладам, у асобных рэгіёнах цяпер тут «закрываюцца» заявы 2004—2006 гадоў.

Сяргей ГРЫБ.

непрацуючыя і бясплатнае атрыманне пуцёвак. Прычым некаторым з гэтых катэгорыяў такое права можа быць прадастаўлена не часцей, чым 1 раз у два гады — у прыватнасці, гаворка ідзе аб непрацуючых інвалідах І і ІІ груп.

Нарэшце, усё астатнія катэгорыі пенсіянераў і інвалідаў «дуць» па агульнай чарзе з аплатай па ўжо ўзгаданай «шкале». Пры гэтым уладальні чарга больш працяглая, прыкладам, у асобных рэгіёнах цяпер тут «закрываюцца» заявы 2004—2006 гадоў.

Сяргей ГРЫБ.

непрацуючыя і бясплатнае атрыманне пуцёвак. Прычым некаторым з гэтых катэгорыяў такое права можа быць прадастаўлена не часцей, чым 1 раз у два гады — у прыватнасці, гаворка ідзе аб непрацуючых інвалідах І і ІІ груп.

Нарэшце, усё астатнія катэгорыі пенсіянераў і інвалідаў «дуць» па агульнай чарзе з аплатай па ўжо ўзгаданай «шкале». Пры гэтым уладальні чарга больш працяглая, прыкладам, у асобных рэгіёнах цяпер тут «закрываюцца» заявы 2004—2006 гадоў.

Сяргей ГРЫБ.

непрацуючыя і бясплатнае атрыманне пуцёвак. Прычым некаторым з гэтых катэгорыяў такое права можа быць прадастаўлена не часцей, чым 1 раз у два гады — у прыватнасці, гаворка ідзе аб непрацуючых інвалідах І і ІІ груп.

Нарэшце, усё астатнія катэгорыі пенсіянераў і інвалідаў «дуць» па агульнай чарзе з аплатай па ўжо ўзгаданай «шкале». Пры гэтым уладальні чарга больш працяглая, прыкладам, у асобных рэгіёнах цяпер тут «закрываюцца» заявы 2004—2006 гадоў.

Сяргей ГРЫБ.

непрацуючыя і бясплатнае атрыманне пуцёвак. Прычым некаторым з гэтых катэгорыяў такое права можа быць прадастаўлена не часцей, чым 1 раз у два гады — у прыватнасці, гаворка ідзе аб непрацуючых інвалідах І і ІІ груп.

Нарэшце, усё астатнія катэгорыі пенсіянераў і інвалідаў «дуць» па агульнай чарзе з аплатай па ўжо ўзгаданай «шкале». Пры гэтым уладальні чарга больш працяглая, прыкладам, у асобных рэгіёнах цяпер тут «закрываюцца» заявы 2004—2006 гадоў.

Сяргей ГРЫБ.

непрацуючыя і бясплатнае атрыманне пуцёвак. Прычым некаторым з гэтых катэгорыяў такое права можа быць прадастаўлена не часцей, чым 1 раз у два гады — у прыватнасці, гаворка ідзе аб непрацуючых інвалідах І і ІІ груп.

Нарэшце, усё астатнія катэгорыі пенсіянераў і інвалідаў «дуць» па агульнай чарзе з аплатай па ўжо ўзгаданай «шкале». Пры гэтым уладальні чарга больш працяглая, прыкладам, у асобных рэгіёнах цяпер тут «закрываюцца» заявы 2004—2006 гадоў.

Сяргей ГРЫБ.

непрацуючыя і бясплатнае атрыманне пуцёвак. Прычым некаторым з гэтых катэгорыяў такое права можа быць прадастаўлена не часцей, чым 1 раз у два гады — у прыватнасці, гаворка ідзе аб непрацуючых інвалідах І і ІІ груп.

Нарэшце, усё астатнія катэгорыі пенсіянераў і інвалідаў «дуць» па агульнай чарзе з аплатай па ўжо ўзгаданай «шкале». Пры гэтым уладальні чарга больш працяглая, прыкладам, у асобных рэгіёнах цяпер тут «закрываюцца» заявы 2004—2006 гадоў.

Сяргей ГРЫБ.

Абзац
■ У Мінску сёлета на выплату заробатнай платы ўрачам дадаткова будзе выдзелена ВР21,1 млрд. Такое рашэнне прынялі ўчора дэпутаты Мінгарсавета на 10-й сесіі.

■ Мінскі абласны Савет дэпутатаў на ўчарашняй сесіі прыняў рашэнне перадаць у адміністрацыйнае падпарадкаванне Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў 95 га зямель Смалевіцкага раёна, што прылягаюць да мікрараёна Сокол. На гэтай тэрыторыі плянуецца пабудаванне новых авіяцыйных завод і іншыя аб'екты авіяцыі.

■ У ліпені г.г. ТАА «Таспо-Ф» пачынае будаўніцтва завода па вытворчасці радыятараў у Дзяржынску. Тэрмін будаўніцтва складае 14 месяцаў.

■ У Астравецкім раёне самагонную міні-вытворчасць выявілі памешнік падчас аблёту тэрыторыі. Інфармацыя была перададзена пагранічнаму нараду, які, сумесна з супрацоўнікамі РАУС, ліквідавалі незаконны прамысел і 300 л брагі.

■ Да кастрычніка гэтага года ва Украіне з'явіцца марка і канверт з вывай папулярнай украінскай сьвячкі Ані Лорак, якая на песенным конкурсе «Еўрабачанне-2008» заваявала другое месца. Аб гэтым на прэсканферэнцы ў Чарнаўцах паведаміла дырэктар выдвецтва «Марка» Укрпосты Валэнтэна Худалій. Па ёе словах, марка будзе прэзэнтаваная падчас нацыянальнай філатэлістычнай выставы. Там жа не толькі знакаміцца спявачка, а кожны ахвотнік зможа заказаць і атрымаць і сваю іменную марку, і канверт. На канверце можна размясціць сваё фота, лагатып фірмы, фота сяброў, любімай цешчы, хатніх улюбёнцаў альбо любы іншы атрыбу.

■ Вучоныя ізраільскага інстытута тэхналогіі ў Хайфе распрацавалі лекі супраць хваробы Паркінсона, паведамляюць інфармагенцыя. Выпрабаванне лекаў праведзена на больш чым тысячы пацыентаў з раннімі прыкметамі гэтай хваробы ў 14 краінах. Прэпарат пад назвай «Азілект» замацуе прагрэсаванне хваробы. Вучоныя маюць намер прадставіць вынікі даследавання ўладам ЗША і Ізраіля, пасля чаго лекарства можа з'явіцца ў продажы. Сёння ў свеце церпяць ад хваробы Паркінсона прыкладна 4 млн чалавек.

■ Урон ад крадзяжоў, што здзяйсняюць наведвальнікі ў магазінах, азімваюцца ў Германіі ў 1,9 млрд е

ВЯРТАННЕ З НЕБЫШЦЯ

Адраджаецца палац Нямцэвічаў у Скоках

Палац Нямцэвічаў у Скоках не ўражае веліччу архітэктуры як, напрыклад, рэшткі Ружанскага або Косаўскага палацаў. Сядзібы дом — выцягнуты чатырохкутнік, пабудаваны ён у формах згасальнага барока. Калі ўзяць да ўвагі, што ў час апошніх войнаў Брэст вельмі моцна пацярпеў, то сядзіба Нямцэвічаў цікава тым, што яна самая старая пабудова на тэрыторыі Брэста і яго бліжэйшых ваколіц, якая захавалася да нашых дзён. Гэты сціплы скокаўскі замачак, як ласкава называў яго ў сваім ваенным дзённымі князь Баварскі Леапольд, мае не проста адметную гісторыю, ён быў сведкам падзей сусветнага маштабу, перажываў росквіт і абрабаванні. І цяпер дачакаўся, здаецца, рэканструкцыі і аднаўлення.

250 ГАДОУ ЛІЦВІНА ЮЛЬЯНА УРСЫН НЯМЦЭВІЧА

Сялетка споўнілася 250 гадоў з дня нараджэння публіцыста, пісьменніка, дзяржаўнага дзеяча Ольяна Урсина Нямцэвіча. Юльян нарадзіўся ў сям'і Марціяна і Дзяміян Нямцэвічаў першым з 16 іх дзяцей. Дзяцінства яго прайшло ў старым дзедзевым драўляным доме. На тым месцы зараз узвышаецца вежа — цагляная калона ў гонар архангела Рафаіла, узведзеная Марціянам у 1770-х гадах. Першапачатковую адукацыю Юльян атрымаў дома ад студэнтаў Брэсцкага езуіцкага калегіума, а потым бацька адаў яго ў Варшаўскі кадэцкі корпус. Пасля заканчэння школы юнак паступае да князя Адама Чартарыскага ад'ютантам. Першыя літаратурныя спробы Нямцэвіча адбыліся яшчэ падчас навучання. Ён стаў перакладчыца з французскай гістарычнай творы.

Пазней Юльян працуе ў Адукацыйнай камісіі. Выбіраецца паслом сойма. Пасля другога падзелу Рэчы Паспалітай выязджае ў эміграцыю. У час паўстання 1794 года вяртаецца на радзіму і становіцца адным з бліжэйшых папчэнікаў Тадэвуша Касцюкі. Пасля паражэння паўстання паранены, разам з Касцюшчам ён апынуўся ў маскоўскім палоне і два гады правёў у Петрапаўлаўскай крэпасці. Пасля вызвалення з турмы Паўлам I у 1796 годзе

ны прыняцц папраўку ў маёмасны статут. Паводле дакумента, кожны з сенатараў павінен быў валодаць значнай маёмасцю, а ў Нямцэвіча яе не было. Яе месца заняў вялікі аўтарытэт чалавека.

Пазней ён купіў сабе фальварак пад Варшавай ў спадзяванні пра жыццё ў ім спакойна старасць. Але лёс зноў усё крута пераварочвае. У 1830 годзе ў Польшчы выбухае чарговае паўстанне за незалежнасць. Нямцэвіч уваходзіць у склад нацыянальнага ўрада, асабіста распрацоўвае акт дэтранзіцыі ад улады над Польшчай расійскага імператара і, каб не наклікаць бяды на калег, сам аб'яўляе яго варшаўскай грамадскасці. Як вельмі шануюнага чалавека ў замежных паўстанцкіх ўрадах накіроўвае Юльяна ў Англію, затым у Францыю. Мэта была зразумелай — атрымаць матэрыяльную і дыпламатычную дапамогу для Польшчы. І пасля паражэння чарговай спробы барацьбы за незалежнасць Нямцэвіч збірае ў Амерыцы і Еўропе шматлікія ахвяраванні на адкрыццё польскай школы за мяжою і дапамогу выгнаннікам з раявртаецца на радзіму і становіцца адным з бліжэйшых папчэнікаў Тадэвуша Касцюкі.

Пасля паражэння паўстання паранены, разам з Касцюшчам ён апынуўся ў маскоўскім палоне і два гады правёў у Петрапаўлаўскай крэпасці. Пасля вызвалення з турмы Паўлам I у 1796 годзе

Дарэваліцыйны выгляд Скокаўскага рэзідэнцыі.

Скокаўскі палац перад пачаткам рэстаўрацыі.

паддаецца настойлівым уговорам Касцюшкі і выязджае з ім у ЗША. Там Юльян жэніцца з удавой генерала і збірае Касцюшкі Сюзаннай Кін. У 1802 годзе пасля смерці бацькі вяртаецца з Амерыкі ў Скокі, каб уладкаваць сямейныя справы. На прапанову расійскага імператара атрымаць свае званні і пасады адказае адмовай і вяртаецца за акіяна. Вестка пра паўстанне ў варшаўскім княстве пасля напалеонаўскага панавання вяртае Юльяна Нямцэвіча зноў у Варшава, дзе ён становіцца сенатарам, а потым і сакратаром сената. Сенат для гэтага нават быў вымуша-

дзімы. Апошнія гады наш зямляк праводзіць у Парыжы, дзе і знаходзіць спачын. Яго творы «Літоўскія пісьмы», роман «Два паны Сячэкі», цыкл «Гістарычныя песні», кніга «Гісторыя праўлення Сігізмунда III», шэраг драматычных і пазычных рэчываў прымусілі гаварыць аб ім як аб адным з самых значных пісьменнікаў Рэчы Паспалітай сваёй эпохі.

«Ён ніколі не жыў для сябе, заўсёды належаў грамадству. Хоць і меў востры язык, аднак быў вельмі тонкім і чулівым чалавекам. Хоць усё сваё жыццё ахвяраваў Польшчы, Юльян у душы заўсёды заставаўся чалавекам сваёй зям-

лі. Ён сам гаварыў, што адчуваў сябе ліцвінам. Гэта можна заўважыць і ў яго шматлікіх выказваннях, і ў яго трапных і кароткіх характарыстыках падзей і людзей таго часу. Сёння яго імя, як і ўсё, што ён зрабіў за сваё доўгае жыццё, належыць сусветнай грамадскасці. Лёс многіх знакамітых ураджэнцаў Беларусі склаўся падобным чынам, не яны ў гэтым вінаватыя — такі выбар ім диктавалі складаныя абставіны іхнага часу. Мы павіны нарэшце глыбока адчуць, што ніякія погляды — ні палітычныя, ні асабістыя — не могуць прымусіць нас глядзець на сваіх людзей як на чужыя. Прынамсі, ніхто і нішто не пярэджвае называць іх проста землякамі. Гэта ж такі просты погляд любога адукаванага чалавека. Няўжо ж мы горшыя за іхных са сваімі бюксончымі вантанамі?» — піша ў сваёй кніжцы «Нямцэвічы» Анатоль Гладшычук.

ТУТ СПЫНІЛАСЯ ПЕРШАЯ СУСВЕТНАЯ ВАЙНА

Анатоль Гладшычук — загадчык кафедры фізікі Брэсцкага дзяржаўнага тэхнічнага ўніверсітэта. Ужо шмат гадоў, акрамя фізікі, справай жыцця вучонага стала даследаванне гісторыі свайго краю, у тым ліку і гісторыі роду Нямцэвічаў і іх скокаўскай рэзідэнцыі. Анатоль Антонавіч вядзе перапіску з нашадкамі апошніх гаспадароў палаца, які жыў у Польшчы, Францыі, Канадзе. Яны дамагаюцца матэрыялаў і сямейных і публічных архіваў. А ў 2002 годзе сядзібу разам са сваякмі наведвала Тарэза Верыха, якая нарадзілася ў Скоках у 1925 годзе.

Вялікі жаль, таго глыбокага калодзежа

У тыя часы скокаўскі палац прапалі на ўсю імперыю сваім незаводам. Конную справу бацькі падкапіў яго сын, таксама Ян. Жончы апошняга Соф'я ўсе мы абавязна захаваннем палаца як гістарычнага помніка. У 1915 годзе, калі расійскай войскай пакідалі горад, камандаванне вырашыла ўзварцаць палац. Але Соф'я адмовілася пакінуць сцены стаўшага ёй родным дома. І генерал адступіў перад мужнасцю жанчыны, палац не ўзварвалі. У 1935 годзе Нямцэвічы пакінулі палац назаўсёды.

Пры савецкай уладзе будынак стаў школай, пазней доўгі час быў п'янарскім лагерам.

Цяпер скокаўскі палац стаіць без акаў і даху, бо распачалася рэканструкцыя. Робіцца пакуль што самая чарнавая работа па ўмацаванні фундамента і сцен, па замацаванні на гэта з абласнога і раённага бюджэту выдзелена 300 мільёнаў рублёў. Паводле слоў галоўнага спецыяліста ўпраўлення культуры аблвыканкома Леаніда Несцерчука, на ўвесь праект Патрэбна два мільярд рублёў. Усе неабходныя дакументы вобласць падтрымвала ў спадзяванні, што дапамога прыйдзе з рэспубліканскага фонду.

Па здамках, у адноўленым палацы размесціцца краязнаўчы музей Брэсцкага раёна. Даследчык Нямцэвічаў Анатоль Гладшычук лічыць, што такі аб'ект у бліжэйшым прыгарадзе Брэста павінен працаваць як, напрыклад, культурна-асветніцкі цэнтр. Разам з музейнымі пакоямі палац дазваляе мець утуліваю мучыню зноў, невядлі гатэль, рэстаран. У любым выпадку, грамадзяне — аднавіць рэзідэнцыю, а прынамніе ёй зноўдзеджа.

Святлана ЯСКЕВІЧ
Фота з асабістага архіва Анатолія ГЛАДШЫЧУКА.
Брэсцкі раён.

Калона ў гонар архангела Рафаіла.

Марцэлю Нямцэвічу, бацьку Юльяна, прыйшла ў галаву ідэя перанесці сваю рэзідэнцыю з Клейнікаў у суседнія Скокі недзе ў пачатку 1770-х гадоў. Тады яго блізка сябар берасцейскі староста Ян Флемінг адбудоваў па еўрапейскім ўзоры горад-спадарожнік Брэста Цярэспаль (цяпер польскі горад) і наўвэз з Галандыі і Германіі майстроў каменных спраў. Яны і сталі кансультаванты Нямцэвіча. Юльян пазней ірантама заўважыў, што бацька ўзвёў манастыр у спадзяванні, што ўсе тры сыны будуць жыць тут з сям'яй. Першы павер — калідоры з пакоямі на баках, дабнымі на келлі. Кожны з новых гаспадароў, нашчадкаў Марціяна, уносіў нешта новае ў выгляд палатка, але прычыноў яго не мяняў. Праўнуку першага скокаўскага гаспадара Ян (Іван Фадзевіч Урсін-Нямцэвіч) быў маршалкам шляхты ўсёй Гродзенскай губерні, займаў таксама шэраг важных грамадскіх пасадаў. Ён быў добра знаёмы з імператарамі Аляксандрам I і Аляксандрам III. Апошні падчас прыезду ў Брэст-Літоўск на вясення маневры спыніўся не ў Імператарскай рэзідэнцыі, а гасцяваў некалькі дзён у Нямцэвічаў у Скоках.

У тыя часы скокаўскі палац прапалі на ўсю імперыю сваім незаводам. Конную справу бацькі падкапіў яго сын, таксама Ян. Жончы апошняга Соф'я ўсе мы абавязна захаваннем палаца як гістарычнага помніка. У 1915 годзе, калі расійскай войскай пакідалі горад, камандаванне вырашыла ўзварцаць палац. Але Соф'я адмовілася пакінуць сцены стаўшага ёй родным дома. І генерал адступіў перад мужнасцю жанчыны, палац не ўзварвалі. У 1935 годзе Нямцэвічы пакінулі палац назаўсёды.

Пры савецкай уладзе будынак стаў школай, пазней доўгі час быў п'янарскім лагерам.

Цяпер скокаўскі палац стаіць без акаў і даху, бо распачалася рэканструкцыя. Робіцца пакуль што самая чарнавая работа па ўмацаванні фундамента і сцен, па замацаванні на гэта з абласнога і раённага бюджэту выдзелена 300 мільёнаў рублёў. Паводле слоў галоўнага спецыяліста ўпраўлення культуры аблвыканкома Леаніда Несцерчука, на ўвесь праект Патрэбна два мільярд рублёў. Усе неабходныя дакументы вобласць падтрымвала ў спадзяванні, што дапамога прыйдзе з рэспубліканскага фонду.

Святлана ЯСКЕВІЧ
Фота з асабістага архіва Анатолія ГЛАДШЫЧУКА.
Брэсцкі раён.

СВАЯ СЛОВА КАЛОДЗЕЖНАЯ КАРАЛЕВА

З успамінаў пасляваеннага дзяцінства. У нашай мясцовасці было два калодзежы: адзін — на вуліцы, другі — наводшыбе, у канцы агародаў. Першы быў вельмі глыбокі, з жалезабетонных кольцаў і такой сцюдзёнай вадай, што ад яе ажно зубы зводзіла. Другі ж — драўляны зруб, мелкі па глыбіні, і вада ў ім была не такоў якасці і смаку. Відаць, таму ёй больш пайлі жывёлы і палівалі грады, хоць прыдатная яна была і для звычайнага піцця. Асабліва тады, калі ў тым глыбокім калодзежы ў засушлівыя часы вычэрпвалася да дна вада.

Чысціць яго трэба, гаварылі тады жанчыны, бо мулу шмат асела на дне, струмені ён прапускае слаба. Трэба, трэба, згадзіліся мужыкі і браліся за справу. Колькі можна было выбраць тую ваду, і калі вядоў напалналася ўжо часткова граздо, у калодзежы апускалі муржыка, апраўнага ў вадоўку (холад там влікі), абутага ў гуму і аснашчанага рыдлёўкай-шухляй. Нялішым было, калі ён прыкліпаў за сабой туды кельму і цэментны раствор. Вось так і рамантавалі ў тыя часы калодзеж, асцерагаючыся, праўда, аднаго: кы бы не лопнуў ланцуг, і дапамогай якога дзядзьку адпраўлялі на дно і потым выцягвалі адтуль. Аднак такога ніколі не здаралася: мужыкі ведалі, што рабілі.

На вялікі жаль, таго глыбокага калодзежа — Хоцэць паглядзець, як працуе Пятроўна? — спытала ў мяне старшыня раённага Савета дэпутатаў Тамара Прымак.

Яна патэлефанавала старшын Прыбарскага сельскага Савета Уладзіміру Свядуру, і той назваў адрас, дзе была занята ў той дзень Талкачова: вёска Прыбыткі. Едзе туды, і на цэнтральнай вуліцы за работай убачылі Валянціну, якая спрытна спраўлялася з сякерай. Побач жалезабетоннае калыцо, акантаванае апалушкай, а на ім гатовы ўжо вортат, да якога потым прычыпаць жалезны ланцуг з вядром, і калі ласка, бярыце ваду, людзь захаваннем палаца як гістарычнага помніка. Праўда, перад гэтым трэба будзе зрабіць яшчэ накрывку на калыцо і ўвесці так званы дах над збудаваннем, каб туды не трапілі ні пыл дарожны, ні дажджавыя воды.

— І колькі ўжо дзён тут працуеце? — пытаў у Валянціну Пятроўна.

— Трэці, — адказвае яна. — Сёння работы тут да змяркання павіна скончыцца.

Пад'ехаў на легкавушцы старшыня Прыбарскага сельскага Савета Леанід Ігнаткевіч і пачаў расхваляваць Талкачова: во жанчына — супер! Мужыкам многім фору даць можа, у руках не справа кіпіць. І электрадрывелам валодвае, і малаатом, і сякерай, і першым інструментам, не гаворчыць ўжо пра рыдлёўку. Работы — па самае горла. А памочнікам у яе — дачка Алена.

Разгаварыліся, і выявілася, што Валянціны Пятроўны няпроста лёс, няпростае жыццё, якое з індэжнай калыны павярнула на іншую дарогу. Дзяцінства яе прайшло ў вёсцы, і пасля школы яна закончыла чыгуначны тэхнікум у Гомелі. Па накіраванні працавала на Украіне, і ў Харкаўскім інжынерна-будаўнічым інстытуце, дзе вучылася вечарамі пасля работы, атрымала вышэйшую адукацыю. Магчыма, і засталася б там, калі б не тая ўзрушэнні, выкліканая разбурэннем адзінай вялікай дзяржавы.

Адным словам, назад яе клікала малая радзіма, і яна вярнулася на Гомельшчыну, дзе ў абласным цэнтры ўладкавалася на завод. Палава ў яе што трэба: інжынер па агонь; Запалі агонь і паглядзі, ці ў агонь гарыць.

Не пералічыць і ўстойлівыя выразы, народжаныя ў народзе:

Агонь яго ведае — невядома што.

Бацяцка агонь — вельмі ўжо бяцца, нават не глянуць, не дажыццунца.

Гарыць сінім агнём — знікчыць беззваротна, назаўдзям.

Днём з агнём не знойдзеш — пра нешта спраўды рэдкае, як яшчэ нядуша казалі дэфіцытна.

Гуляць з агнём — займацца нечым небяспечным.

Жыць як агонь з вадоў — непрымырны, азамавыклічальны.

З агня дзі ў полымі — друціць з адной непрыемнасці ў другую, яшчэ большую.

Круціцца як скурт на агні — скуртат, кавалаць скуру, круціцца на агні, так і чалавек часам даказвае сваю неадрэагаванасць у якаў-небудзь справе, выгароджвае сябе.

даўно ўжо няма. І іншых — таксама. Замест іх — водаправоды. А як жа: цывільнасць. І ўсё ж думаецца, што яны нікому б не перахаджалі і людзі па-ранейшаму імі карысталіся б, бо вада ў іх, на мой погляд, куды смачнейшая, чым у тых водаправодах.

Гэта я пра свой райцэнтр — Чачэрск, дзе, як і ў іншых невялікіх гарадах, грамадскія шахтавыя калодзежы калі не зніклі зусім, дык джываюць свой век. Але ж, не сакрэт, што ў вёсках такіх калодзежы яшчэ шмат і што яны з'яўляюцца асноўнымі, так скажаць, забеспячэннямі людзей вадай. Каму належаць яны? Усім і нікому, кы нам здаецца, хоць абслугоўванне іх і адказнасць за іх стан замацаваны за сельсаветами. Як паказвае практыка, цяпер збыта і згублена правэраная часам традыцыя перыядычна чысціць і рамантаваць калодзежы самімі вясцоўцамі, як гэта было раней. Ці то мужыкі муржыкоў, што гэта не іхняя справа, ці тут нешта іншае, а толькі факт застаецца фактам: і ў мясцовай уладзе не заўсёды дачынаюцца рукі. І выключэнне тут, на нашу думку, Гомельскі раён, дзе адшукалі чалавека (ці ён знайшоўся сам), які ўзваліў на сваё нялёгкае ношу рамонту шахтавых калодзежаў. І вельмі дзіўна, што гэты чалавек — жанчына Валянціна Талкачова.

Падыходзім да наступнага, на гэтай жа вуліцы, шахтавага калодзежа. Ён на самым высокім месцы вёскі і таму, відаць, глыбокі, больш як дваццаць метраў да яго дна. Талкачова падкрэслівае: калодзеж заплучаны, бяздзейнічае. Зроблены ён даўным-даўно, хутчэй за ўсё, да вайны, бо, вунь, бацьчыце, кладка з цэгла. А гэта азначае, што ўнізе ў асобных месцах яна магла абрунцваць. Але аб сапраўдным стане калодзежа можна будзе меркаваць, калі па яраванчаванай лясцы (і не балца ж!) яна апусціцца туды і праверыць, чым ён «дыхае». А што рабы тут цяля працома — гэта факт. І за чатыры дні паспрабуй справіцца, бо яго ніхто не чысціў ад мулу, не адшкравалі сценкі калі не 50 гадоў, дык 40 сама меней.

— Іншым разам, — дадае Талкачова, — здаецца, што ўнізе калодзежа адкрываецца плывун, і калі яго не закрывць, калі чысціць дно, вада прыбывае і прыбывае і трымаецца на ўзроўні 60—80 сантыметраў. Вось тады роботы! І здаецца, што цагляная сценка месцамі прыйшла ў непрыдатнасць, і з-за вады ўтвараецца там, унізе цэлая траншэя. Тут ужо трэба пільнавацца, аб бяспецы думаць, апрача ўсяго іншага.

Ці не ахліпвае яе страх, калі яна лезе па той лясцы ў такі глыбокі калодзеж? Адазь быў такі: калі бацяцка, дык у лезе хадзіць не трэба: ваўкі ж. А нашым жанчынам з дарэваліцыйных ды савецкіх часоў усё па сілах. У тым ліку і заважыванне космасу. А тут што — нейкіх дваццаць ці п'ятнаццаць метраў глыбіні. Адчуваецца розніца?

Цікаўлюся яшчэ, як дапамагае індывідуальнаму падпрямальніку мясцовае ўлада, і Талкачова гаворыць, што працуе яна з сельсаветамі па дагаворах, што многія з іх забяспечваюць яе шчыбеннем, пінатэрыяламі, усім неабходным, што большая частка вясцоўцаў прызнае стаўіцца да яе работы, частуе яблыкамі, слівамі... Але ёсць і такія, хто зямкае брамку ці вароты, каб яна не звярнулася да іх накіонт падключэння электраматара для адпалмоўвання вады. У такім выпадку яна тлумачыць, што гатовы туд жа разлічыцца за спажыванне электраэнергіі, што працуе на іх, вясцоўцаў, што робіць ім добрую справу. Дык чаму б і ім не дапамагчы ёй? І сабе — таксама?

Бо куды гэта варты, што з калодзежы даводзіцца, акрамя глюю выцягваць на паверхню знанаыя боты, розныя жалезякі, шпакі, нават, прабачце, дохлых катшоў, што проста дзвюцца ўнізе. І што, пакідаў туды чужыя? Самім сабыць трэба за парадкам, тлумачыць дзеянне, што да чаго, прычынаць вінаватых да адказнасці.

Як паведаміла Тамара Прымак, у раёне 186 населеных пунктаў, дзе ёсць 1267 шахтавых калодзежаў. Частку іх адрамантавала індывідуальны падпрямальнік Валянціна Талкачова. А колькі заставацца...

— Я люблю сваю работу, — адказала яна. — Люблю вясцоўцаў, паважваю іх. Няхай яны п'юць чыстую і смачную ваду з калодзежаў. Тут і часткіна маёй працы.

Душыцца словы, нічога не скажаш, добразычліва...

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Простыя рэчы

Сёння мая Пастаўшчына ў своеасаблівым атачэнні. З захаду — мяжа з суверэннай Літвой. У прыгранічнай сельсавецкай раёна можна трапіць толькі па спецыяльным дазвале. З поўначы — Браслаўскі нацыянальны парк. З поўдня — Нарачанскі нацыянальны парк. Знаходжанне на тэрыторыі нацыянальных паркаў таксама абмежавана і ў многім рэгламентавана. І гэта апраўдана. Мы павіны захаваць нашчадкам як мага менш кранутыя тую прыгажосць і прыроднае багацце Паазер'я. А ў канцы шасцідзятых някіх абмежаванняў не было. І ў час летніх канікулаў мы абавязкова адпраўляліся ў пакоды і на азёры свайго раёна, але больш цягнула на Браслаўшчыну, Мядзельшчыну. Было працей і з тым, што ўжо з класа пятага мы былі досыць самастойнымі, нас спакойна адшукалі на некалькі дзён у такоў падарожжы то пехам, то на вараках, пад наглядом аднаго настаўніка. У старэйшых класах нам ужо і настаўнік не быў патрэбен. Бывала, што і па тыдні праседжвалі на беразе якога ціхага і глухога, не расшуканага нешматлікімі тады турыстамі возера. Прадукты з сабою бралі самую простыя, даступныя і па кошце, і па магчымасці адшухачы іх у краме. Крупы, макароны, бульба, нейкі тлушч. Пра мяса і размовы не было. Часам браліся танныя, у асноўным рыбныя кансервы. А карміцельскай было вогнішча. Яно на аблюбаваўнай намі палыцы не патухала ні днём, ні ноччу. Раніцай на ім булькала вядро кашы, у абед вядро супу (калі ўдавалася знайсці і патросці сеткі тагачасных браканьераў, то і юшкі), вечарам зноў вядро кашы. Ну а ўначы абсядалі вогнішча мясцамі і анекдоты, і страшныя гісторыі, і першыя, няўмела ўзятыя акорды на гітары. А вельмі часта проста моўчы сядзелі, зачараваныя гукамі начнага лесу, глядзелі на агонь, на які і глядзець можна бюксонца.

Я ўсё някак тады спатыкаўся на слоўце паганства — нейкае не зучае прыемнае адценне бачылася ў ім. Аказваецца, слова ад лацінскага *paganus* — язычнік. У паганскай (язычніцкай) міфалогіі беларусаў адным з галоўных багоў агню і адначасна алекунум рамёмстваў быў Жыжаль.

Увогуле ж у часы нашай вучобы не надта прыхільна ставіліся да міфалогіі, паганства. Ды і ва ўніверсітэцкіх курсах яно толькі абзначалася, глыбокага вучывэння не было. Гэты сёння шмат літаратуры, паганскія багі, вобразна кажуць, падліжлі, сталі больш вядомымі сучаснаму чалавеку, асабліва творчому. Вось як у Валянціны Аскак, праўда, з пэўнай скурхай:

Той, хто наступнае бярэмя падкіне Жыжалью з Імпэтам, майму аслаблему агменю нат дробнай стружкі не сярэўсць.

Агмень, агнішча, вогнішча — як мы зачаравана глядзім на яго сёння, так і нашы далёкія папярэднікі глядзелі на яго яшчэ з часоў палеаліту (ад узнікнення чалавека да 120 тысячгагоддзя да нашай эры). Вогнішчы ад таго часу, як пачаў чалавек скарыстоўваць агонь у сваіх мэтах, а ў грэчаскай міфалогіі атрымаў яго ў падарунак ад Прааметэя, былі сваячэнымі, але ў той жа час і вельмі неабходнымі ў прымітывым побыце. Яны аблюбаваўнай каменным, абмазаліся глінай. Ад іх у рэцэпе рэцэп пайшлі і каміны, і печы.

Вогнішча — яшчэ і месца, дзе гарэў агонь, пажарышча. Вось у Кандрата Крапівы:

У руці ўласныя свой лёс Узяў народ вольналюбівы, На вогнішчы палацы ўзвёс, Ператварыў балоты ў нівы.

А васьмь яко вогнішча ва Уладзіміра Жылкі, паэта кароткага і трагічнага лёсу, паэта-наватара, дарчы, вострадумнага гадую таму Жылка пэўны час быў супрацоўнікам «Звязды».

Узьсі на вогнішча натхненны, Над тайнасцю вясной гадзіць; Валодаць воляй да здзяйснення І ўмець, бязмежна ўмець жадаць.

Па-руску вогнішча — *каскёр*.

ВОГНІШЧА

Ёсць такое слова і ў беларускай мове. Гэта складзеная ў пэўным парадку дровы альбо якай іншых рэч — стос, горка. У якаў Коласа: *Паміж дзювоў лаў пад абразамі Аладак грэціць, як памтушка.*

Але нярэдка пазыты выкарыстоўваюць слова *каскёр* і ў значэнні вогнішча. Вось як успамінае юнацтва і добра ўсмехаецца Пімен Панчанка:

...Мы сягоння над рэчкай запалім Свай апошні вясновы каскёр. На гухбах, на рыбакім вядзерцы Водліск полымя будзе ляжаць. Будзе юшка гарачая з перцам Злабдзённасці і вясначы скурджашь.

Вельмі даспадобы вобразы агню, полымя. Але ж беларускія творцы тут могуць бюксонца чэрпаць з народнай крынцы.

Колькі ёсць прымавак. У тым ліку і з пэўным папкеліваннем да каго-небудзь. Напрыклад: Як што робіць — агонь, а як што зробіць — у

якой спрэчцы ці канфілікце спецыяльна абавярстыць сітуацыю.

Пайсі агнём — у селяніна пайшоў агнём тос са збожжам. Ён чухае патыліцу. «Але ж затое келькі там мышэй лясунца!»

Паміж дзювоў агнём — пра старынішча, калі небяспэка пагражае з двух бакоў.

Як агню ўхапіўшы — вельмі хутка, нібы вугольчыку у руку ўзьмаць, а куды яго кінуць?

Ёсць у мове і шмат наватвораў, звязаных з агнём. Тое ж — **прайсці праз агонь, ваду і медныя трубы**.

У аповедых пра простыя рэчы я неяк ужо парайшоў нашых класікаў. Не ўтрымаюся і цяпер. Лічыцца і ў той жа час блізкае да прыроды, яе штодзённых з'яў Коласаўскае:

Агнявая валалонцы Ткуцца ў шой чырвоны — Гэта жаркі лядзяць сонцу І дзювоў кароны.

І адкрыта публіцыстычнае Купалаўскае:

У век наш крытыкі сур'ёзнай І сямкрытык агнявых Мы падыходзім вельмі грозна Не да сябе, а да другіх.

Калі перагарэе вогнішча, застаецца жар — жаркае гарачае вугольце, але ўжо без полымя. У народзе гавораць:

Падаць жару — прыспешыць, застаўці працаваць лепш.

Чужымі рукамі жар загараць — захіцца за некага ў няпростай ці рызыквойнай справе.

ВЕДАЙ НАШЫХ! БЕЛАРУСКІ НАЦІСК НА «НОВАЙ МУЗЫЦЫ»

У вядомага педагога Святланы Стацэнкі — чаргова перамога на рахунку. Бо ўсе спосебі пачынаючых артыстаў, натуральна, у значнай ступені залежаць ад настаўніка. Дык вось, вучаніца Святланы, 12-гадова Даша Надзін, днямі вярнулася з Балгарыі. І прывезла першую прэмію 3-га Міжнароднага конкурсу папулярнай песні «Новая музыка-2008».

Конкурс праходзіў у горадзе Горна Арахаваца, што за 300 км ад Сафіі. Удзел у праграме ўзялі больш як 500 вакалістаў, падзеленыя на некалькі ўзроставых груп. Даша, між іншым, стала на ім першай артысткай — прадстаўніком Беларусі.

— Гэта выключна пэчы конкурс, і ў журы прысутнічалі толькі професіяналы, хто мае дачыненне да вакальнага мастацтва, — расказвае заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі Святлана Стацэнка. — Я таксама ўваходзіла ў склад журы, ад Беларусі. І мне вельмі спадабалася, што галасаванне было адкрытае: выступалі пяць канкурсантаў, і затым мы выстаўлялі адзнакі, падмаючы шыльды з баламі ад 1 да 10.

Беларуская артыстка атрымала ў першы конкурсны дзень усе дзевяты і адну дзясятку, а ў другі, наадварот, усе дзевяты і толькі адну «дзевяць», прычым ад свайго ж педагога. «Чаму? Бо я ведаю, што Даша здатная на большае. І мая ацэнка — стымул працаваць далей, не спыняцца на дасягнутым», — каментуе Святлана Стацэнка. Зрэшты, хоць яна і ставіцца да сваёй выкаванай найбольш строга, але таксама і радуецца яе поспехам больш за іншых. Сапраўды, Дашу ёсць з чым павіншаваць: першая прэмія — гэта не толькі дыплом, але яшчэ грашовы прыз у памеры 300 долараў ЗША. Галоўную ж узнагароду конкурсу журы прысудзіла балгарыну Мікалаю Чоеву, які выступаў у старэйшай узроставай групе. А Даша, адсяцкаваўшы перамогу, не разнявольваецца — пасля летніх канікулаў яе чакае фінал рэспубліканскага конкурсу «Песня для Еўрабачання», на якім дзевяціна выступіць у складзе трыо разам з Алінай Молаш і Карынай Жукіч.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Дальва, сястра Хатыні...

35 гадоў таму на месцы спаленай фашыстамі вёскі Дальва адкрыліся мемарыяльны комплекс

19 чэрвеня 1944 года фашысты знішчылі Дальва — захаваўшы 44 яе жыхароў: 29 дзяцей, 13 жанчын, 2 мужчын. Вёска загінула, калі да вызвалення заставаліся лічаныя дні...

Гэта была апошняя з 628 беларускіх «вогненнага вёска» Вялікай Айчыннай вайны, якія паўтарылі трагічны лёс Хатыні.

Пасля вайны на месцы спаленай вёскі жыццё так і не адрадылася. Цяпер Дальва — філіял Дзяржаўнага мемарыяльнага комплексу «Хатыні».

Помнік уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі. А калісьці мемарыял узводзіўся «на грамадскіх пачатках» (дзяржаўнага фінансавання не было) — ініцыятарам і «рукавіком» гэтай справы быў дальвенец Мікалай Грыловіч.

Пасля вайны на месцы спаленай вёскі жыццё так і не адрадылася. Цяпер Дальва — філіял Дзяржаўнага мемарыяльнага комплексу «Хатыні».

Помнік уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі. А калісьці мемарыял узводзіўся «на грамадскіх пачатках» (дзяржаўнага фінансавання не было) — ініцыятарам і «рукавіком» гэтай справы быў дальвенец Мікалай Грыловіч.

Пасля вайны на месцы спаленай вёскі жыццё так і не адрадылася. Цяпер Дальва — філіял Дзяржаўнага мемарыяльнага комплексу «Хатыні».

Помнік уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі. А калісьці мемарыял узводзіўся «на грамадскіх пачатках» (дзяржаўнага фінансавання не было) — ініцыятарам і «рукавіком» гэтай справы быў дальвенец Мікалай Грыловіч.

Пасля вайны на месцы спаленай вёскі жыццё так і не адрадылася. Цяпер Дальва — філіял Дзяржаўнага мемарыяльнага комплексу «Хатыні».

Помнік уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі. А калісьці мемарыял узводзіўся «на грамадскіх пачатках» (дзяржаўнага фінансавання не было) — ініцыятарам і «рукавіком» гэтай справы быў дальвенец Мікалай Грыловіч.

Пасля вайны на месцы спаленай вёскі жыццё так і не адрадылася. Цяпер Дальва — філіял Дзяржаўнага мемарыяльнага комплексу «Хатыні».

Помнік уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі. А калісьці мемарыял узводзіўся «на грамадскіх пачатках» (дзяржаўнага фінансавання не было) — ініцыятарам і «рукавіком» гэтай справы быў дальвенец Мікалай Грыловіч.

Пасля вайны на месцы спаленай вёскі жыццё так і не адрадылася. Цяпер Дальва — філіял Дзяржаўнага мемарыяльнага комплексу «Хатыні».

Помнік уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі. А калісьці мемарыял узводзіўся «на грамадскіх пачатках» (дзяржаўнага фінансавання не было) — ініцыятарам і «рукавіком» гэтай справы быў дальвенец Мікалай Грыловіч.

Пасля вайны на месцы спаленай вёскі жыццё так і не адрадылася. Цяпер Дальва — філіял Дзяржаўнага мемарыяльнага комплексу «Хатыні».

Помнік уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі. А калісьці мемарыял узводзіўся «на грамадскіх пачатках» (дзяржаўнага фінансавання не было) — ініцыятарам і «рукавіком» гэтай справы быў дальвенец Мікалай Грыловіч.

Пасля вайны на месцы спаленай вёскі жыццё так і не адрадылася. Цяпер Дальва — філіял Дзяржаўнага мемарыяльнага комплексу «Хатыні».

Помнік уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі. А калісьці мемарыял узводзіўся «на грамадскіх пачатках» (дзяржаўнага фінансавання не было) — ініцыятарам і «рукавіком» гэтай справы быў дальвенец Мікалай Грыловіч.

Пасля вайны на месцы спаленай вёскі жыццё так і не адрадылася. Цяпер Дальва — філіял Дзяржаўнага мемарыяльнага комплексу «Хатыні».

Помнік уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі. А калісьці мемарыял узводзіўся «на грамадскіх пачатках» (дзяржаўнага фінансавання не было) — ініцыятарам і «рукавіком» гэтай справы быў дальвенец Мікалай Грыловіч.

Пасля вайны на месцы спаленай вёскі жыццё так і не адрадылася. Цяпер Дальва — філіял Дзяржаўнага мемарыяльнага комплексу «Хатыні».

Помнік уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі. А калісьці мемарыял узводзіўся «на грамадскіх пачатках» (дзяржаўнага фінансавання не было) — ініцыятарам і «рукавіком» гэтай справы быў дальвенец Мікалай Грыловіч.

Пасля вайны на месцы спаленай вёскі жыццё так і не адрадылася. Цяпер Дальва — філіял Дзяржаўнага мемарыяльнага комплексу «Хатыні».

Помнік уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі. А калісьці мемарыял узводзіўся «на грамадскіх пачатках» (дзяржаўнага фінансавання не было) — ініцыятарам і «рукавіком» гэтай справы быў дальвенец Мікалай Грыловіч.

Пасля вайны на месцы спаленай вёскі жыццё так і не адрадылася. Цяпер Дальва — філіял Дзяржаўнага мемарыяльнага комплексу «Хатыні».

Помнік уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі. А калісьці мемарыял узводзіўся «на грамадскіх пачатках» (дзяржаўнага фінансавання не было) — ініцыятарам і «рукавіком» гэтай справы быў дальвенец Мікалай Грыловіч.

Пасля вайны на месцы спаленай вёскі жыццё так і не адрадылася. Цяпер Дальва — філіял Дзяржаўнага мемарыяльнага комплексу «Хатыні».

Помнік уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі. А калісьці мемарыял узводзіўся «на грамадскіх пачатках» (дзяржаўнага фінансавання не было) — ініцыятарам і «рукавіком» гэтай справы быў дальвенец Мікалай Грыловіч.

Пасля вайны на месцы спаленай вёскі жыццё так і не адрадылася. Цяпер Дальва — філіял Дзяржаўнага мемарыяльнага комплексу «Хатыні».

Помнік уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі. А калісьці мемарыял узводзіўся «на грамадскіх пачатках» (дзяржаўнага фінансавання не было) — ініцыятарам і «рукавіком» гэтай справы быў дальвенец Мікалай Грыловіч.

Пасля вайны на месцы спаленай вёскі жыццё так і не адрадылася. Цяпер Дальва — філіял Дзяржаўнага мемарыяльнага комплексу «Хатыні».

Помнік уключаны ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі. А калісьці мемарыял узводзіўся «на грамадскіх пачатках» (дзяржаўнага фінансавання не было) — ініцыятарам і «рукавіком» гэтай справы быў дальвенец Мікалай Грыловіч.

Мемарыяльны комплекс у вёсцы Дальва.

Не будзе памылка казаць, што мемарыял у Дальве — гэта помнік не толькі вёсцы і яе жыхарам, але помнік і яму, Грыловічу. Ён здзейсніў вялікі сыноўні і грамадзянскі подзвіг. Як многі ўдалося зрабіць гэтаму ўнікальнаму чалавеку.

Надаўна ўстаноўлены помнік на магіле Мікалая Грыловіча. Скульптар Уладзімір Церабун выканаў яго ў стылістыцы дальвенецкага мемарыяла: своеасаблівы зруб спаленай роднай хаты, гладыш з малаком, рунік... І надпіс — пэўныя радкі Ульяны Церабуна: «З людзьмі спалілі таю Дальва, што паўтарыла лёс Хатыні. Зрабіў ты ўсё, каб мы ніколі пра тое гора не забылі...»

Мікалай Грыловіч на працягу многіх гадоў быў шырым сябрам і кансультантам «Звязды». Кладуць кветкі да яго магілы, міжволі адзначаюць: гэты помнік — адзін з нямногіх «беларускамоўных» на Паўночных могілках...

21 чэрвеня ў мемарыяльным комплексе «Дальва» адбудзецца мітынг-рэвію, каля магілы спаленай вёскаўскай пройдзе памінальныя богаслужэнне.

Тацяна ПАДАЛЯК.

БРАЦКІЯ МОГІЛКІ БУДУЦЬ ДОБРАўПАРАДКАВАНЫЯ

Добраўпарадкаванне адзіных у Мінску брацкіх могілак ахвяраў Першай сусветнай вайны плануецца пачаць у гэтым годзе, паведаміла галоўны спецыяліст упраўлення культуры Мінгарвыканкома Наталія Радчанка.

Гаворка ідзе пра тэрыторыю, абмежаваную вуліцай Чарвякова, Старавіленскім трамваем і завулкам Азёрны — былыя Старожоўскія могілкі. Ужо распрацаваны праект добраўпарадкавання. Ён заснаваны на захаванні дакладнай рэгулярнай планіроўкі, закладзенай у 1914 годзе.

На галоўным уваходзе па вул. Старожоўскай размесціцца уваходная арка з кававанага металу. У цэнтры будзе устаноўлены невялікі мемарыяльны знак. Агульная плошча комплексу складае 2 га.

БЕЛТА.

Р.С. «Звязда» даўно выступала з ініцыятывай належнага ўшанавання паміці загінуўшых ахвяраў Першай сусветнай вайны, і не толькі на былых Старожоўскіх могілках у Мінску, а і ўвогуле ў Беларусі. Добра, што першыя крокі ўжо робіцца. Мы будзем інфармаваць чытачоў аб развіцці сітуацыі.

Авіяшоў не будзе. Але гледчачам прапануюць новую «наземную» рэканструкцыю

22 чэрвеня ў гісторыка-культурным комплексе «Лінія Сталіна» па традыцыі адбудзецца гістарычная рэканструкцыя эпизодаў пачатку Вялікай Айчыннай вайны. Ваенна-ролевая гульня пачнецца а 12-й гадзіне і будзе прымеркавана да чарговай гадавіны пачатку вайны. Сёлета адметнасцю стане тое, што ў рэканструкцыі будуць удзельнічаць толькі члены ўніфарміраваных клубаў з трох краін — Беларусі, Расіі і Украіны.

З нашага боку гэта будзе прадстаўнікі клубаў «Салдаты Перамогі» і «Браты на зброі». 3 Расіі чакуюць уніфармістаў з Тулы, Арла і Калугі. Прадстаўнічэй абыякае быць і дэлегацыя калег з Кіева. Услед за рэканструкцыяй гістарычных падзей чакецца культурна-забаўляльная праграма, у тым ліку і нязмемная салдацкая каша.

Калі гаварыць пра наступнае свята, дык 4 і 5 ліпеня а 11-й гадзіне ў гісторыка-культурным комплексе «Лінія Сталіна» будзе праходзіць ваенна-спартыўнае мерапрыемства з удзелам ваеннаслужачых Узброеных Сілаў Рэспублікі Беларусь і беларускіх авіяці.

— Гледачы ўбачаць у паветры самалёты Л-39, СУ-24, Су-25, Су-27, МіГ-29, Як-52, АН-2, верталёты Мі-2 і Мі-24, а таксама парашуцістаў ВПС і ППА, ДТСААФ, а яшчэ авіямадэлі, — кажа дырэктар Дабрачынага фонду дапамогі воінам-інтэрнацыяналістам «Паміць Афган» Аляксандр Мятла. — На зямлі гледчачам будзе прадстаўлена гістарычная рэканструкцыя падзей 1944 года — эпизоды па вызваленні Беларусі. Гэта цалкам новы сцэнарый, які дагэтуль яшчэ не дэманстравалася. У інсцэніроўцы вольмуць удзел ваеннаслужачыя, ваенная тэхніка тых часоў, у прыватнасці, славетны танк Т-34 і самаходка СУ-100. Я думаю, што гледачы будучы задаволены.

На жаль, шырока разрэкламаванае задвоўга да гэтага авіяшоў, яго павінна было прайсці з 3 па 6 ліпеня на тэрыторыі гісторыка-культурнага комплексу, і ўдзел у якім павінны былі ўзяць расійскія палатанчыкі групы «Рускія віцязі» і «Стрыжы», не адбудзецца. Паводле слоў Аляксандра Мятлы, хоць з ініцыятывай правядзення авіяшоў выступіў якраз расійскі бок, менавіта ён па нейкіх прычынах аказаўся непрыдатным да яго.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ДАДАТКОВЫ НУМАР ДАВЕДКІ

Паводле інфармацыі КУП «Мінсктранс», у сувязі з вялікай загрузанасцю адзінай даведчачнай службы Мінскага аўтавакзала ўводзіцца дадатковы тэлефонны нумар 8 902 1014 114 — толькі для жыхароў Рэспублікі Беларусь. Кароткі нумар даведчачнай службы Мінскага аўтавакзала — 114.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Отдел культуры Лунинецкого районного исполнительного комитета Брестской области ПРОВОДИТ ТЕНДЕР НА ПОКУПКУ ЛЕГКОВОГО АВТОМОБИЛЯ ЛАДА «Калина»

Тендерные предложения принимаются в течение 5 дней со дня опубликования объявления.

Контактные телефоны: 01647 2 15 45, 2 39 40, факс 01647 2 25 66.

УЛН 200173942

Анатоль БУЯЛЬСКИ:

«МЫ МОЖАМ ВЫЙГРАЦЬ У ЛЮБОГА САПЕРНІКА!»

Пасля прылёту з алімпійскай кваліфікацыі ў Мадрыдзе, дзе нацыянальная жаночая баскетбольная зборная заваявала білет у Пекін, Анатоль Буйльскі так і не паспеў адпачыць. Кожны дзень у галоўнага трэнера вырашэне арганізатарскіх пытанняў і шэраг самых розных спраў. Аднак Анатоль Сяргеевіч звычайнаў час даць эксклюзіўнае інтэр'ю карэспандэнту «Звязды».

Хоць я ўжо не ў першы раз гутару з настаўнікам, але кожны раз Анатоль Буйльскі радуе — сваёй інтэлігентнасцю, чаго не хапае шэрагу спецыялістаў, умемнам трымаць слова (абяцаў, што будзе медаль з Еўропы, каманда паедзе на Алімпіяду і — здзейснілася), трэнёрскім дарам ад прыроды, верай у сваіх падначальных, а на гэты раз яшчэ і пачуццём гумару. «Я буду ў белай кашулі і з капісам «Агеньчык», таму пазнаць мяне будзе лёгка», — кажаў трэнэр, калі мы дамаўляліся на інтэр'ю. Жарт я ацяляе. Не толькі я, але і мноства беларусаў ведае вас, Анатоль Сяргеевіч, дзякуючы вашым поспехам.

ПЯТНІЦА, 13-ГА — САМЫ ШМАСЛІВЫ ДЗЕНЬ — Узгадайце, з чаго пачалося ваша ўзыходжанне на Алімп... — Я пачалося з майго другога прысясця ў зборную. Упершыню я працаваў у галоўнай камандзе з 1994 па 1998 год. У тым падзеі ігракоў былі вельмі моцныя баскетбалісты (Швайбовіч, Малай і г.д.), якія выступалі яшчэ за зборную Савецкага Саюза. Я лічу, што тая каманда няблага выступала. Ёй крыху не хопіла, каб трапіць у фінал чэмпіянату Еўропы. Чаго канкрэтна? Спандарожных для поспеху фактараў — арганізатарскія, лепшай работы федэрацыі баскетбола. Тады, нагадаю, усё перакрэсліла крыўдана паражэнне ад Балгарыі. У 2002-м Піменаў праланавуў мне зноў узначаліць зборную, і пачынаўся 2003-га, мы ўжо заявілі: «Наша галоўная мэта — Алімпійскія гульні».

Аднак многія гэта ўспрынялі як ідэю звар'яцелых. Так, нам пра тэрэна было перададзена вялікі шлях. Пачыналі мы ў групе «В», год за годам прабіраліся ў эліту жаночага баскетбола. Быў нават момант, калі для трэнёраў нам зборны ў нас быў толькі адзіны мяч. І тое яго нам даставала з Амерыкі зрабіць гэтаму ўнікальнаму чалавеку.

Надаўна ўстаноўлены помнік на магіле Мікалая Грыловіча. Скульптар Уладзімір Церабун выканаў яго ў стылістыцы дальвенецкага мемарыяла: своеасаблівы зруб спаленай роднай хаты, гладыш з малаком, рунік... І надпіс — пэўныя радкі Ульяны Церабуна: «З людзьмі спалілі таю Дальва, што паўтарыла лёс Хатыні. Зрабіў ты ўсё, каб мы ніколі пра тое гора не забылі...»

Мікалай Грыловіч на працягу многіх гадоў быў шырым сябрам і кансультантам «Звязды». Кладуць кветкі да яго магілы, міжволі адзначаюць: гэты помнік — адзін з нямногіх «беларускамоўных» на Паўночных могілках...

21 чэрвеня ў мемарыяльным комплексе «Дальва» адбудзецца мітынг-рэвію, каля магілы спаленай вёскаўскай пройдзе памінальныя богаслужэнне.

Тацяна ПАДАЛЯК.

Анатоль БУЯЛЬСКИ.

кошт людзей, якія наогул не цікавіліся баскетбалам. Ведаю, што ў дзень прамых трансляцый многія адмовіліся ад прагляду футбольных матчаў і сапраўды хварэлі за нас. На Алімпіядзе нам бы не хацелася падвоўдзіць балельшыцка, а паказаць добрую гульню, выступіць як мага лепей. Аднак гэта нашы плачы і ў міністэрства нам задачу ўжо паставілі — заняць месца ў васьмёрцы наймацнейшых. Гэта рэальна, але мы будзем залежаць ад стану ігракоў. Як яны адновяцца, ці пазбегнем мы траўмаў. Многа залежыць ад выпадку. Любая неадпаведная сітуацыя можа перакраіць усё планы. Але імкнучыся да лепшага, паказаць найвышэйшы вынік мы будзем, бо найбольш трапіць на Алімпіяду і стаць статыстамі. І самі ігракі гэта разумюць.

— У адрозненне ад спартсменаў, якія будуць выступаць на адкрытых пляцоўках, нашай камандзе даявядзецца гуляць у зале, дзе можна сваёйца ад кітайскай вільготнасці і спікі. А што вас непакіне перад Алімпіядай? — Гэта вельмі доўгі, спецыфічны турнір. Некаторыя бачаць у такім графіку плюс, бо мы будзем на адкрыці і закрыці Алімпіяды. Аднак у шэрагу спартсменаў слаборніцтва працягваюцца дзень. Мы ж будзем знаходзіцца ў гэтых складаных умовах большы час. Мне давялося быць у Кітаі, калі я працаваў у клубе. Я ведаю, што ёжа там спецыфічная, нават калі яна з еўрапейскай кухні. У Пекіне будзе не камфортна з-за вільготнасці і спікі.

— Перад Алімпіядай зборная правядзе таварыскія гульні з расійцамі. Ці не раскрыве гэта нашы карты, бо з чэмпіёнкамі Еўропы нашы баскетбалісты сустрагнуцца і на Гульнях у групе «А»? — Не думаю. Усе будуць вырашаць свае задачы, і ніхто не захоча раскрывацца. Гэтыя матчы варта разглядаць як трэніроўчаныя.

— Тое, што ў стартывым паядыку на Алімпіядзе нашым дзятчатам даявядзецца гуляць супраць чэмпіёнаў свету, — адмоўны фактар? Ці не заб'яра гэта шмат сілаў? — Ведаеце, нам пакуль не шанцуе на жараб'ёку. Калі група ня-

Анатоль БУЯЛЬСКИ.

— Я думаю, што гэта ўжо канец кар'еры (усміхаецца). У прынцыпе, я ўжо заўважыў, што працоўны ў зборнай апошні ч перадапошні свой сезон, бо мы ўжо трапілі на Алімпіяду, а гэта вяршаньня. У нас добрая каманда, а калісьці была такая ж сітуацыя, як цяпер у мужчынскай зборнай. Трэнэр узяў і цяпер яго задача — сабраць каманду, зрабіць яе дэздыюльняй, прабіцца наверх. Гэта самы складаны момант — станаўленне каманды, падняцце з каляны. Я жадаю сваёму калегу з мужчынскай зборнай здзейсніць гэты чад.

— Чаму б не працягнуць кар'еру ў мужчынскім баскетболе? — Воліць працы ў саб старэйшай і ў Амерыцы мяне перахануў, што жаночы і мужчынскі баскетбол не надта адрозніваюцца, хоць рэйтынг другога больш высокі ў свеце. І па фізічнай нагрукцы цяпер дзятчаты не ўстаюць на трэніроўцы ках мужчым. Можна, толькі псіхалогі ў жаночай зборнай крыху іншыя. А након працы сваёй кар'еры, то я не выключаю, што гэта можа быць... іншы від спорту. Вось мая жонка — скакунья ў вяду, а зараз працуе ў цяжкай атлетыцы. Займаецца рознымі пытаньнямі. Я пачаў сілаў і гатовы да работы. Хопіла б толькі часу, бо ён лідыць настолькі шпарка, што ён заўважае.

Ірына ПРЫМАК.

«ВАЛЮТЧЫКІ» СТРАЦІЛІ КАЛІЯ \$42 000

У Магілёве супрацоўнікі УБЗ УЗС і Міністэрства па падатках і зборах па Ленінскім раёне затрымалі двух беспрацоўных грамадзян, якія парушылі ўстаноўлены парадак ажыццяўлення валютных аперацый.

Прычым, у рукі да праваахоўнікаў трапіла і «драбяз»: у затрыманых знойдзена і канфіскавана 40 міліянаў 900 тысяч беларускіх рублёў, 1460 тысяч 500 расійскіх, 10 тысяч 300 долараў ЗША і 1600 еўра (у эквіваленце — каля 42 тысяч долараў).

Дамітрый СТАНКОВІЧ.

НЕПАСЛУХНЯЯ МАШЫНА ЖАРТАЎ НЕ ДАРУЕ

У чацвер увечары на дарозе Крыніца — Сямалі Маладзечанскага раёна ў ковет перакруліся машына «Форд-скорпіа», за рулём якой быў 21-гадовая жыхарка Смагроні.

У выніку аварыі дзятчынна загінула, бо не была прышліпеня рамянем бяспекі. У салоне было яшчэ трое юнакоў, якія не пацярпелі. Маладыя людзі вярталіся з адпачынку, дзе крхы выпілі. Менавіта там кіравач машынай была вымушана дзятчынна, якая не мела наваўкаў ваджэння.

Тамара АРЛОВА.

АБАРВАЛІСЯ ДЗІЦЬЯЯ АРЭЛІ...

У двары дома № 34 на вуліцы Прушынскіх абарваліся арэлі. Пацярпела 14-гадовая дзятчынна. Пры падзенні яна ударылася аб металічную канструкцыю.

З чэрпана-мазгавой траўмай яе даставілі ў дзіцячы нейрахірургічнае аддзяленне Балніцы хуткай медыцынскай дапамогі. Стан дзятчынны медыкі ацанілі як цяжкі. У цяперашні час яна знаходзіцца пад наглядным медыцынскім назіраннем.

Паводле слоў сведкаў, прычынай надзвычайнага здарэння стаў не т

УСЁ ПРА МЕДЫЦЫНСКУЮ ДАПАМОГУ

Ці адзначаецца тэндэнцыя скарачэння бясплатных медыцынскіх паслуг, ці могуць прымусяць прайсці дыспансэрызацыю, на якіх умовах выконваюцца аперацыі па трансплантацыі? На пытанні чытачоў «Звязды» адказвае начальнік упраўлення арганізацыі медыцынскай дапамогі Міністэрства аховы здароўя Ігар Уладзіміравіч БРЮКА.

(Заканчанне. Пачатак у нумары за 18 чэрвеня.)
Дзмітрый Сяргеевіч Марозаў, Смаргонскі раён:

— Ці могуць прымусяць прайсці дыспансэрызацыю? Знаёмы звяртаўся ў паліклініку для таго, каб узяць неабходную даведку, дык яе не выда-лі, пакуль не прайшоў тую дыспансэрызацыю... Дык няўжо так можна паступаць?

— У кастрычніку мінулага года прынята пастанова Міністэрства аховы здароўя «Аб арганізацыі дыспансэражнага назірання дораслага насельніцтва Рэспублікі Беларусь». Як вызначана ў гэтым дакуменце, грамадзяне нашай дзяржавы маюць права прайсці дыспансэрызацыю ў пэрыяды, якія вызначаны ў спецыяльнай інфармацыйнай тэхналогіі ў перспектыве атрымаць далейшае распаўсюджванне. Цяпер што датычыцца запісу на прыём да ўрача праз Інтэрнэт. Пакуль такая форма практыкуецца пераважна ў сталіцы: у дораслых паліклініках №№ 1, 11, 12, 13, 14, 16, 25, 29, 32 і 33, дзіцячых — № 3 і № 8.

Ева Дзмітрыеўна Піскун, Г. Жлобын:

— Як магчыма стрымаць рост новаўтварэнняў? Апошнія некалькі гадоў мяне гэтая праблема вельмі хвалюе, кансультавалася і з рознымі спецыялістамі — з ЛОР-урачом, хірургам. Надаўра рабіла медыцынскае абследаванне (УД ўсіх унутраных органаў) і новаўтварэнні знайшлі яшчэ ў печыні. З кім можна праконсультавацца?

— Па вашых словах, рост новаўтварэнняў адбываецца сістэмна — гэта трывожны фактар. Палюцькі ў ЛОР-урачом, то трэба звярнуцца ў Інстытут анкалогіі і медыцынскай радыялогіі, які знаходзіцца ў Барыўлянках. Самае галоўнае цяпер, Ева Дзмітрыеўна, перакаяцца, што новаўтварэнні пасля не прывядуць да пагаршэння стану здароўя, не пярэйдзіць ў злаякасны. Увогуле, варты дакладна разабрацца, што з вамі адбываецца. У Інстытуте анкалогіі і медыцынскай радыялогіі ўсё гэта можна высветліць, там працуюць спецыялісты высокага ўзроўню. Накіраванне на абследаванне можна ўзяць па месцы жыхарства — такія існуюць агульныя практыка.

Сямён Гоман, Чэрыкаўскі раён:

— Якія паслугі беларусам гарантавана аказваюцца бясплатна, а за якія ў любым раэзе трэба плаціць? Напрыканцы мінулага года быў зацверджаны пералік платных паслуг, кажуць, што ён быў пашыраны. Дык няўжо існуе тэндэнцыя на скарачэнне менавіта бясплатных паслуг?

— Пералік уключае 49 найменш платных медыцынскіх паслуг, якія аказваюцца ў дзяржаўных арганізацыях аховы здароўя. Гэта тычыцца, дыягностыка па медыцынскіх паказаннях, разлібляцый і прафілактыкай. Такі падыход ніколі не парушае правы грамадзян у галіне аховы здароўя — дзяржаўны пакет бясплатнай медыцынскай дапамогі застаецца нязменным. Іншая справа, неабходна прадстаўляць чалавеку права выбару. Што мя і робім.

Дзмітрый Анатольевіч Камароў, Канстанцін Міхайлавіч Губенка, Г. Віцебск, Ірына Мікалаеўна Мазурава, Наталія Мікалаеўна Чамбуровіч, Г. Баранавічы, Марына Леанідаўна, Смалявіцкі раён:

— Недастатковае забеспячэнне, а то і ўвогуле перабоі з неабходнымі лекамі для хворых на гемафілію. Ці нельга спрасіць працадору пералічвання крыві, калі пацыент спаткаваўся з гэтай праблемай ужо ўрачы?

— Праблема недахопу лекавых сродкаў, неабходных для лячэння хворых на гемафілію, ўтварылася перш за ўсё з-за арганізацыйных недапрацовак. Асобныя рэгіёны (у дадзеным выпадку — Віцебская і Брэсцкая воласці) за казалі рэпарта працяглы пералічвання крыві, калі пацыент спаткаваўся з гэтай праблемай ужо ўрачы, а замцаванне маладых спецыялістаў на месцах.

Рыгор Данілавіч Патровіч, Слуцкі раён:

— Чытаў, што існуе праграма камп'ютарызацыі поліклінічнага ўзроўню. Як увасаблівацца адпаведныя планы, дзе можна запісацца на прыём да ўрача, да прыкладу, праз Інтэрнэт?

Федар Станіслававіч Патапаў, г. Смалявічы:

— Замацавана за адзінаццатай паліклінічай. Вялікая праблема не толькі з вузкімі спецыялістамі, але нават і з тэрапеўтамі. Наша паліклініка абслугоўвае даволі вялікую акругу, дзе імплівымі тэмпамі вядзецца будаўніцтва новых дамоў. Што можна зрабіць, каб палепшыць сітуацыю?

— Сітуацыю, вядома ж, за кароткі тэрмін даволі складана змяніць, тым не менш таго, каб вырашыць гэтыя надзённае пытанне, робяцца пэўныя крокі. Як я ўжо адзначыў, істотна павялічыўся набор у вышэйшых навучальных устаноў медыцынскага профілю. А сёлета выпускнікі Мінскага медуніверсітэта, якія з'яўляюцца жыхарамі сталіцы, пасля заканчэння ВНУ застануць у Мінску. Такое рашэнне прынятае Міністэрствам аховы здароўя, каб хоць крыху зменшыць недахоп патрэбнай спецыялістаў, перш за ўсё на амбулаторна-поліклінічным узроўні. Здарэцца, што чэргі ўзнікаюць не з-за недахопу кадраў, а па прычынах недасканалай арганізацыі аказання медыцынскай дапамогі. Таму спецыялісты міністэрства дэталёва вывучаюць канкрэтную сітуацыю, якая склалася ў адзінаццатай паліклініцы, і вызначаюць канкрэтную праграму дзейнасці, каб палепшыць медыцынскі сэрвіс.

Ірына Анатольеўна, г. Дзяржынск:

— Шаснаццаць гадоў таму мне паставілі кардыястэмулар. Здаецца, асабліва апошнім часам ён стаў дрэнна працаваць. Ці магчыма ўсё дакладна высветліць?

— Тут няма ніякіх цяжкасцяў, Ірына Анатольеўна. Справядліва, што вы хвалюецеся за стан свайго здароўя. Не трэба марудзіць — звяртаецеся ў Міністэрства аховы здароўя, выпішам вам накіраванне ў адпаведны рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр, спецыялісты якога дапамогуць вырашыць вашыя пытанні і пры неабходнасці змяняць кардыястэмулар.

Раман Васільевіч Ягоранка, Любанскі раён:

— Ці прадугледжана заканадаўствам, каб маладыя спецыялісты-медыкі атрымлівалі жыллё ў такіх умовах, як і работнікі сельгаспрадпрыемстваў?

— Праблема, якую вы закранулі, даволі вострая. У Беларусі маюць патрэбу ў забеспячэнні жылля каля 9 тысяч медыцынскіх сёстраў і дзесяці 3 тысяч урачоў (з іх каля 1,7 тыс. — работнікі рэспубліканскіх арганізацый аховы здароўя, размешчаных у сталіцы). Па выніках сустрэчы міністра аховы здароўя з кіраўніком дзяржаўнага аб'яўленага ў якасці важнай задчы было вызначана прырытэтная стварэнне жылля будаўнічых кааператываў для медыцынскіх работнікаў. У вёсцы выканаўчай уладзе дадзена поўнае права

выдзяляць жыллё для медыкаў у аграгарадках (разам з іншымі кааператывамі работнікаў).

Ірына Іосіфаўна Уласава, г. Мінск:

— Хварэю на цукровы дыябет. Кожны год патрэбна лячэнне. Раней былі дэбінныя стацыянары пры клінічных бальніцах, гэтая форма сябе апраўдала. Ці магчыма зноў вярнуцца да гэтай формы?

— Мы не адмаўляемся ад тых формаў, якія пацвердзілі сваю эфектыўнасць. Таму Міністэрствам аховы здароўя разглядаецца магчымасць адкрыцця дэбінных стацыянараў на базе бальнічных устаноў.

Федар Станіслававіч Патапаў, г. Смалявічы:

— Хацелася б расставіць усе кропкі над «і»: насельніцтва Беларусі па-ранейшаму змяшчаецца альбо ў сітуацыі стабілізавалася і адзначаецца прырост колькасці жыхароў?

— На працягу 2002—2007 гадоў нараджальнасць у Беларусі ўзраста на 20 працэнтаў. Цяперашнія нашы паказчыкі фактычна адпавядаюць узроўню шэрагу дзяржаў Заходняй Еўропы. Пры гэтым летася ў нашай краіне адзначаны самы вялікі рост нараджальнасці за апошнія чвэрць стагоддзя. Аанліз сітуацыі паказвае, што захавалася станоўчая тэндэнцыя ў змяненні асноўных медыка-дэмаграфічных працэсаў. Да прыкладу, у 2007-м у параўнанні з папярэднім годам колькасць народжаных узрасла на 7,3 працэнта, а смертнасць зменшылася на 4 працэнты. Дарчы, у агульнай структуры адзначаецца зніжэнне смертнасці ад захворванняў сістэмы кровазвароту (на 8,5 працэнта), новаўтварэнняў (на 1,3 працэнта), звышнатурных (на 9,9 працэнта), захворванняў органаў дышэнна (на 8,1 працэнта). Таксама адзначаецца далейшае змяншэнне дзіцячай смертнасці — з 6,1 да 5,2 працэнта. За чатыры месяцы гэтага года нарадзілася амаль 34 тысячы дзяцей, што на 6,3 працэнта больш, чым за такі ж перыяд летася. Такім чынам, у дэмаграфічнай сітуацыі адзначаюцца розныя змены да лепшага.

Галіна Аляксандраўна, г. Баранавічы:

— Хварэю на рассяяны склероз. Лячэнне, якое атрымліваю ў медыцынскай установе па месцы жыхарства, на мой погляд, не дапамагае. Ці магчыма знайсці нейкі больш эфектыўны варыянт?

— Зразумела, Галіна Аляксандраўна, такія магчымасці ў вас ёсць. Калі лячэнне спраўдзіць не дапамагае і гэта дакладна ўстаноўлена, з Баранавічу вас павінны адправіць на правядзенне дыягностыкі і пры неабходнасці шпіталізацыю ў рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр адпаведнага профілю. Працэдурна накіраванні ў РНПЦ дакладна пралісаня ў спецыяльных нарматыўных даку-

ментах, так што спецыялісты павінны ведаць, якім чынам паступаць у такіх выпадках.

Васіль Міхайлавіч Кавалёў, Добрушскі раён:

— Я хварэю аграгарадка Жгунь, хварэю на гемафілію. З навуковай публікацыі даведаўся, што ў людзей з такім дыягназам адбываецца ад 25 да 30 кровазліваў у год. За мяжю выкарыстоўваюцца сучасныя антыгемафілічныя прэпараты, якія дэзактыўную прыводзіць надомнае лячэнне. У выніку чаго рэзка зменшылася колькасць парызанняў апорна-рухальнай сістэмы. Ці магчыма ўкараніць такую сістэму ў нас?

— Вельмі трапіная прапанова, Васіль Міхайлавіч. Выдача прэпаратаў для лячэння ў хатніх умовах асабліва патрэбна для жыхароў вёскі. Міністэрства аховы здароўя актыўна пастае ў гэтым накіраванні. Аб'ёмы працэў антыгемафілічных лекаў па меры магчымасці павялічваюцца. Праз некалькі месяцаў плануецца зацвердзіць дакумент, у адпаведнасці з якім будучы павялічаны дозы прэпаратаў, у першую чаргу для хворых з цяжкай формай гемафіліі, для надомнага лячэння.

Аксана Яўнавава, г. Мінск:

— Аджыжце, калі ласка, на пытанне наконт забеспячэння гемагеапатычных прэпаратамі. У Мінску толькі ў адной аптэцы (№ 104) могуць вырабляць і выраблялі гэтыя лекі, але апошнім часам пачаліся перабоі з сыравінай. Колькі гадоў у гэтай аптэцы гатавалі крупку, кроплі, мазі, масла. І ўсё гэта каштавала танней (нават тое, што завозілася з Масквы), чым імпартажны аналагі. А што здарылася цяпер? Чаму з'явіліся такія праблемы? Няўжо ў нас знікне такая патрэбная людзям галіна медыцыны?

— У той жа Расіі, ва Украіне гемагеапатычна існуе ўжо шмат дзесяцігоддзяў і дапамагае людзям. Раней можна было паехаць, напрыклад, у Маскву, дзе ёсць гемагеапатычныя паліклінікі і аптэкі. Цяпер жа гэта немагчыма не па кішнэ. Чаму б і нам не перанесці вопыт суседзяў і не наладзіць сваю вытворчасць, ператварыўшы тую ж 104-ю аптэку ў гемагеапатычную?

— Аптэка першай катэгорыі № 104 ажыццяўляе выраб гемагеапатычных лекавых сродкаў па індывідуальных прадпісаннях урачоў. Цяпер гэтая ўстанова вырабляе гемагеапатычныя сродкі па рэцэптах урачоў толькі на аснове спіртавых развядзенняў. Уся справа ў тым, што тэрміны дзяржаўна-рэгістрацыйна-фармацэўтычнай субстанцыі «цукровае крупіна» вытворчасці Расійскай Федэрацыі і Германіі скончыліся ў пачатку гэтага года. Пастаўшымі годам гэтых субстанцый у Беларусь ТДА «Фарм-іон» ужо пададзеныя дакументы ў Міністэрства аховы здароўя для дзяржаўнай перарэгістрацыі Церманія). Тэрмін пастаўкі — жнівень 2008 года.

Мікалай ЛІТВІНАЎ, Фота аўтара.

Пазашкольны старт

Трэнажорны клас Арэхавіцкай СШ Ушацкага раёна не пустуе нават у летнія каникулы.

Інфарм-укол

АКСІД АЗОТУ ДЛЯ САСУДАЎ І ДАЛІКАТНАГА ОРГАНА

Гэты атрутны газ лічыцца адным з забруджальных атмасферы, але ў той жа час гэта малекула запускае шэраг працэсаў у нашым арганізме, напрыклад, дэзактыўнае крыві напуючы адзі вельмі дадатны мужчынскі орган. Мозг, нос, горла, лёгкія, страўнік, печань, ныркі, геніталіі, кішчэчнік, крывяносныя сасуды — работа ўсіх гэтых органаў рэгулюецца абодва азоту. Аднак разам з тым гаворка ідзе пра свабодны радыкал. Адным словам, мы маем справу з незвычайна малекулай. З аднаго боку, наш арганізм спецыяльна ўтварае яго, а з другога — выдэ барыць з малекулай падобнага кшталту, паколькі свабодны радыкал пашкоджае клеткі, паскараюць працэсы старэння і прыводзяць да развіцця раку.

Вучоныя ўстанавілі, што крывяносныя сасуды могуць самастойна «атрымліваць» неабходную ім колькасць NO з амінакіслот аргініну, якая ў вількай колькасці паступае ў наш арганізм з ежай. Бялок арэхавіцкай асабліва багаты на аргінін: у арахісе ён складае 11 працэнтаў усяго амінакіслот. Сярод іншых прадуктаў з высокім утрыманнем аргініну — гарох (9 працэнтаў), рыс (9 працэнтаў), бульба (9 працэнтаў), мяса (7 працэнтаў), яйкі (6 працэнтаў), рыба (6 працэнтаў).

Дарчы, замежныя вучоныя паказалі, што дзеянне такіх медэпрапаратаў як амінанітрыт і нітрагліцэрын, і здольнасць спыняць прыступ стэнкардыі тлумачыцца вывазеннем NO, які рассяляе звужаныя каранарныя сасуды і павялічвае дастаўку крыві да сэрца. Не менш важнае ролю адгрывае NO і ў іншым выпадку. Калі ў мозгу мужчыны ўтвараюцца эратычныя стымулы, ён дасялае адпаведныя сігналы ў мышачную тканку палавога органа. Акід азоту выслабняецца, што прыводзіць да расслаблення мышцы, у выніку чаго кроў трапляе ў тканку добравадомага органа і выклікае яго эрэкцыю.

СЕЛЕН НЕ ДАПУСКАЕ РАК, ПАВЫШАЕ ФЕРТЫЛЬНАСЦЬ

Мужчыны, у якіх назіраецца недахоп селену ў арганізме, выпрацоўваюць менш рухомыя сперматазоіды і ў меншай колькасці. Сувяз паміж селенам і мужчынскай фертыльнасцю ўпершыню была прадеманстравана шатландскім вучоным у 1993 годзе. Тады ў мужчын, якія атрымлівалі таблеткі з селенам, удвая ўзрастала прадукцыя спермы.

Так, існуе шмат прычын, якія перашкаджаюць мужчым станавіцца бацькамі, але недахоп селену можа быць адной з найбольш важных, паколькі ў некаторых рэгіёнах свету колькасць селену ў раёне людзей значна ніжэй за рэкамендаваную норму.

Інфарм-укол

АКСІД АЗОТУ ДЛЯ САСУДАЎ І ДАЛІКАТНАГА ОРГАНА

Гэты атрутны газ лічыцца адным з забруджальных атмасферы, але ў той жа час гэта малекула запускае шэраг працэсаў у нашым арганізме, напрыклад, дэзактыўнае крыві напуючы адзі вельмі дадатны мужчынскі орган. Мозг, нос, горла, лёгкія, страўнік, печань, ныркі, геніталіі, кішчэчнік, крывяносныя сасуды — работа ўсіх гэтых органаў рэгулюецца абодва азоту. Аднак разам з тым гаворка ідзе пра свабодны радыкал. Адным словам, мы маем справу з незвычайна малекулай. З аднаго боку, наш арганізм спецыяльна ўтварае яго, а з другога — выдэ барыць з малекулай падобнага кшталту, паколькі свабодны радыкал пашкоджае клеткі, паскараюць працэсы старэння і прыводзяць да развіцця раку.

Вучоныя ўстанавілі, што крывяносныя сасуды могуць самастойна «атрымліваць» неабходную ім колькасць NO з амінакіслот аргініну, якая ў вількай колькасці паступае ў наш арганізм з ежай. Бялок арэхавіцкай асабліва багаты на аргінін: у арахісе ён складае 11 працэнтаў усяго амінакіслот. Сярод іншых прадуктаў з высокім утрыманнем аргініну — гарох (9 працэнтаў), рыс (9 працэнтаў), бульба (9 працэнтаў), мяса (7 працэнтаў), яйкі (6 працэнтаў), рыба (6 працэнтаў).

Дарчы, замежныя вучоныя паказалі, што дзеянне такіх медэпрапаратаў як амінанітрыт і нітрагліцэрын, і здольнасць спыняць прыступ стэнкардыі тлумачыцца вывазеннем NO, які рассяляе звужаныя каранарныя сасуды і павялічвае дастаўку крыві да сэрца. Не менш важнае ролю адгрывае NO і ў іншым выпадку. Калі ў мозгу мужчыны ўтвараюцца эратычныя стымулы, ён дасялае адпаведныя сігналы ў мышачную тканку палавога органа. Акід азоту выслабняецца, што прыводзіць да расслаблення мышцы, у выніку чаго кроў трапляе ў тканку добравадомага органа і выклікае яго эрэкцыю.

СЕЛЕН НЕ ДАПУСКАЕ РАК, ПАВЫШАЕ ФЕРТЫЛЬНАСЦЬ

Мужчыны, у якіх назіраецца недахоп селену ў арганізме, выпрацоўваюць менш рухомыя сперматазоіды і ў меншай колькасці. Сувяз паміж селенам і мужчынскай фертыльнасцю ўпершыню была прадеманстравана шатландскім вучоным у 1993 годзе. Тады ў мужчын, якія атрымлівалі таблеткі з селенам, удвая ўзрастала прадукцыя спермы.

Так, існуе шмат прычын, якія перашкаджаюць мужчым станавіцца бацькамі, але недахоп селену можа быць адной з найбольш важных, паколькі ў некаторых рэгіёнах свету колькасць селену ў раёне людзей значна ніжэй за рэкамендаваную норму.

Ф.СП-1 Міністэрства сувязі і інфарматызацыі Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету «Звязда» з бясплатнымі ўкладкамі: «Чырвоная змена», «Местное самоуправление», «Краіна здароўя», «Жырандоль», «Купілі лепшае», «Насуперак чарнобылю»											
на 2008 год па месяцах											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Каму _____ (індэкс выдання)											
Куды _____ (адрас)											
_____ (паштовы індэкс) _____ (горад, населены пункт)											

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА на газету «Звязда» з бясплатнымі ўкладкамі: «Чырвоная змена», «Местное самоуправление», «Краіна здароўя», «Жырандоль», «Купілі лепшае», «Насуперак чарнобылю»

ПВ _____ (індэкс выдання)											
месца _____ (адрас)											
тар _____ (адрас)											
на 2008 год па месяцах											
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Каму _____ (індэкс)											
Куды _____ (адрас)											
_____ (паштовы індэкс) _____ (горад, населены пункт)											

Калі вы падпісаліся на газету «Звязда» на III квартал або 2-е паўгоддзе 2008 года — запўняйце картку ўдзельніка, выразіце і дасылце яе да 2 ліпеня ў рэдакцыю на адрас: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10А.

Падпісчыкі могуць выйграць у якасці прызоў гадзіннік, майкі, бейсболкі, 7 тэлевізараў «Віцязь» і суперпрыз — халадзільнік «Атлант». Розыгрыш прызоў праводзіцца 8 ліпеня 2008 г., вынікі публікуюцца ў газеце «Звязда» да 12 ліпеня.

Атрымаць прыз можна ў рэдакцыі да 20 верасня 2008 г. пры прад'яўленні квітанцыі аб падпісцы на «Звязду» на III квартал або 2-е паўгоддзе 2008 года і пашпарта. Дастаўку тэлевізараў і халадзільніка ажыццяўляе рэдакцыя. Пасля 20 верасня выдача прызоў спыняецца і прэтэнзіі падпісчыкаў не прымаюцца.

Тэрмін правядзення гульні — з 30.04.08 па 10.07.08.

Пасвадзіна аб дзяржаўнай рэгістрацыі № 1036 ад 25.04.08, выдана Міністэрствам гандлю РБ.

13 Картка ўдзельніка — падпісчыка «Звязды» на III квартал або 2-е паўгоддзе 2008 года

Прозвішча, імя, імя па бацьку _____

Падпіска аформлена і аплачана ў _____ (адрас)

на III кв. або 2-е паўг. 2008 года

Жатні адрас і тэлефон _____ (індэкс)

Удачы ў розыгрышы!

ВАМ АДКАЗВАЕ ЮРЫСТ

Алена ДЗЕБОЙНА

ІЛЬГОТНЫ КРЭДЫТ І СЯМЕЙНЫ БЮДЖЭТ

Хутка падые мая чарга на будаўніцтва жылля. Заработная плата ў мяне невялікая, хацелася б атрымаць ільготны крэдыт. Падкажыце, хто мае права на атрыманне такога крэдыту, што ўключаецца ў сукупны даход пры вызначэнні пытання аб яго прадастаўленні?

А. Іваноў, г. Брэст

Артыкулам 13 Жыллёвага кодэкса Рэспублікі Беларусь устаноўлена, што права на атрыманне ільготнага крэдыту, субсідый і іншых форм дзяржаўнай падтрымкі для будаўніцтва (рэканструкцыі) або набыцця жыллага памяшкання маюць малазабеспячаныя грамадзянскія грамадзяне Рэспублікі Беларусь, якія стаяць на ўліку маючых патрэбу ў паліпашнні жылльвых умоў, а таксама грамадзяне, на якіх распаўсюджаецца дзеянне артыкула 84 гэтага кодэкса (грамадзяне, жылля памяшкання якіх сталі непрыдатнымі для жыхарства ў выніку стыхійнага бедства, тэхнагеннага і сацыяльнага катастроф; дзеці-сіроты і дзеці, якія засталіся без нагляду бацькоў; хворыя на актыўную форму туберкулёзу і інш.).

Умовы і парадок аднясення грамадзяна да катэгорыі малазабеспячаных грамадзянскіх грамадзян для атрымання дзяржаўнай падтрымкі ў выглядзе ільготнага крэдыту, субсідый і да т.п. пры будаўніцтве (рэканструкцыі) або набыцця жыллага памяшкання вызначаюцца адпаведным Палажэннем, якое зацверджана пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 20.12.2000 г. № 1955 (са змяненнямі і дапаўненнямі).

Згодна з Палажэннем да гэтай катэгорыі адносяцца здольныя да працы грамадзяне, якія стаяць на ўліку маючых патрэбу ў паліпашнні жылльвых умоў, у якіх сярэднямесячны сукупны даход на кожнага члена сям'і не перавышае двухразовага сярэднямесячнага сярэднядушавага мінімальнага спажывецкага бюджэту сям'і з 4 чалавек, выплывага на 12 месяцаў, якія папярэднічаюць месцу падачы дакументаў для ўключэння ў спісы на атрыманне ільготнага крэдыту і (або) падачы дакументаў на атрыманне субсідый, і якія валодаюць зярулянай маёмасцю, агульная кошт якой не перавышае:

— для атрымання ільготнага крэдыту — двухразовага найбольшага памеру ільготнага крэдыту для дадзенай сям'і;

— для атрымання субсідый — кошту кватэры тыпавых спажывецкіх якасцяў звышдакладна з максімальнай нормы прадастаўлення агульнай плошчы жыллага памяшкання сацыяльнага карыстання для дадзенай сям'і.

Сукупны даход сям'і вызначаецца як сума даходаў усіх членаў сям'і (з усімі відамі даплат і надбавак), якія ўключаюць заробатную плату ў грашовай і натуральнай формах, прэміі і іншыя ўзнагароджаны і выплаты, звязаныя з выкананнем працоўных абавязкаў па ўсім месцах працы; грашовыя забеспячэнне; даходы ад прадпрыемальніцкай дзейнасці, якія аб'яўляюцца падаходным падаткам; даходы грамадзян, якія працуюць у рэлігійных арганізацыях, уключаючы свяшчэннікаў; сумы ўзнагароджанняў адвакатаў за работу ў юрыдычных кансультацыях; працоўныя і сацыяльныя пенсіі; стэпендыі; сумы атрыманых аліментнаў; дапамогі сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей; дапамогі па часовай непразадольнасці і беспрацоўі; выплаты за кошт уласных сродкаў арганізацыі, якія носяць індывіду

СКАНВОРД Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

Вучымся гаспадарыць

ЯК ЗАТРАЦІЦЬ МЕНШ, КАБ АТРЫМАЦЬ БОЛЬШ?

У савецкія часы сельская гаспадарка Беларусі спецыялізавалася на жывёлагадоўлі і разам з прыбалтыйскімі рэспублікамі забяспечвала мясам, малаком і яйкамі ўвесь Саюз. Пасля развалу звышдзяржавы нам удалося захаваць свой жывёлагадоўчы комплекс, і хоць сёння Беларусь яшчэ не дасягнула аб'ёму вытворчасці мяса-малочнай прадукцыі 1990 года, тым не менш мы ўжо ў стане цалкам задавальняць свае ўнутраныя патрэбы і значную частку харчовых тавараў адпраўляць на экспарт. Аднак у хуткім часе мы рызыкуем страціць пазіцыі на знешніх рынках з-за няўхільнага росту сабекошту мяса, малака, яек. Чым абумоўлена такая небяспека і як яе пазбегнуць, «Звязда» расказаў член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, прафесар, доктар біялагічных навук Алег ДАВЫДЗЕНКА.

КАРЫСНА І НЯДОРАГА

— Сёння ў Беларусі працуюць буйныя птушкарныя, свінагадоўчыя і мяса-малочныя комплексы, магутныя камбикормавыя заводы, — тлумачыць Алег Георгіевіч. — Значную частку неабходных кампанентаў для вырабы кармоў гэтыя заводы набываюць за мяжой. А сусветныя цэны пастаянна павышаюцца.

Карміць жывёлу выключна зернем таксама не выйдзе — тады мы не атрымаем патрэбных прыростаў, мяса-малочная прадукцыя ў літаральным сэнсе стане залатой. Для таго, каб атрымаць 1 кілаграм мяса, неабходна скараціць 10 кілаграмаў зерня. Аднак такога ж выніку можна дасягнуць, затраціўшы ўсяго 2 кілаграмы зернеўмесці, збалансаванай па бялках, тлушчах і амінакіслотах. Такі варыянт не толькі больш карысны, але і больш танны.

Для таго, каб пабудаваць уласны бялок, жывёльнаму арганізму спатрабуецца трыба разбурчыць чужы — да асобных «цаглянак» — амінакіслот, а потым сабраць з іх свой — у строгай адпаведнасці з генетычным кодам. Калі ў корме не стае аднаго кампанента (амінакіслаты), арганізм спатрабіць «прапусціць» праз страўнік значную аб'ём ежы толькі для таго, каб запоўніць недахоп.

Паводле слоў Алега Давыдзенкі, у савецкай жывёлагадоўлі асноўным дэфіцытам з'яўляецца бялковы кампанент кармоў (большасць збожжавых культур утрымлівае адны вугляводы). І найлепшым выйсцем для насычэння камбикорму бялком стала дабаўленне ў іх соі. Па ўзроўні ўтрымання бялку соя — чэмпіён сярод усіх паліўных культур. Калі ў кукурузе яго ўсяго 9 працэнтаў, у пшаніцы 12—13, у ячмені 14—15, у гароху — 20, у лубіну — 35, то ў соі яго 40 працэнтаў. Плюс — 20 працэнтаў алей (якога няма ў астатніх культурах). Акрамя таго, соя бліжэй за астатнія расліны да жывёльнага арганізму па складзе амінакіслот. Менавіта дзякуючы гэтаму, соя

робіць кармы максімальна карыснымі і больш таннымі. Для прыкладу: пры дабаўленні ў корм нязначнай долі соі ўдой каровы павялічваецца на некалькі літраў у дзень. Адпаведным чынам выкарыстанне соевага бялку ўплывае на павышэнне прыросту мяса і яек.

ЗША сёння вырошчвае палову ўсіх сусветных аб'ёмаў соі (75 млн тон у год), забяспечвае соевым бялком усю Еўропу (у тым ліку Расію і Беларусь). Кожны год наша краіна траціла па 150 млн амеры-

канскіх долараў на закуп соевага жывёлу. З улікам таго, што за апошні час сусветныя цэны на сою ўзраслі ўдвая, памер нашых расходаў на закуп бялковага кампанента камбикорму таксама павялічыўся.

«Пры дабаўленні ў корм нязначнай долі соі ўдой ад каровы павялічваецца на некалькі літраў у дзень»

ДОУГАЧАКАНЫ «БЯЛОК»

Раней лічылася, што сою неможна вырошчваць на тэрыторыі, якая месціцца вышэй за 52-ю паралель (а гэта паўднёвая мяжа Беларусі). З гэтай прычыны беларусы ўсур'ёз не разглядалі памянёную культуру, пакуль у 80-х гадах пры Інстытуце генетыкі і цыталогіі не з'явілася група энтузіястаў, якія ўшчыльную заняліся селекцыяй соі для ўмеранага клімату. У 1992-м яны стварылі кампанію «Соя-Поўнач». У 1994-м быў рэанаваны першы гатунак беларускай соі. Сёння на рахунку кампаніі 7 гатункаў, дазволена для вырошчвання на тэрыторыі Беларусі. Найбольш перспектывыя — апошняя распрацоўка — «Ясельда», «Рось», «Прыльці» і «Верас».

Тым не менш, да апошняга часу пасяўныя плошчы соі ў нас не перавышалі 1 тысячы гектараў, а соевы жых для камбикорму мы набывалі за мяжой.

Гэта спадчына савецкага менталітэту, — тлумачыць Алег Георгіевіч, — выканец пастаўленай задачы, не зважаючы на ​​затраты. Валікая дзяржава магла сабе такое дазволіць. А ў сённяшніх эканамічных умовах Беларусі адназначна неабходна стварыць сваю бялковую кармавую базу. Іншак сабекошт нашай мяса-малочнай прадукцыі перавысіць сусветныя цэны і мы згубім рынкі збыту. Нездарма зараз Мінісельгасарх завяршае распрацоўку дзяржаўнай праграмы «Бялок», прызначанай забяспечыць краіну ўласным бялковым кампанентам. Соі ў ёй адведзена асобнае месца.

Паводле папярэдніх падлікаў спецыялістаў, пры сярэдняй ураджайнасці беларускай соі ў 1,5 тона гектараў рэнтабельнасць збожжавых культур і соі, — соя таксама наперадзе. На засяване аднаго гектара збожжавых і аднаго гектара соі патрабуецца дзяржаўны прыкладна аднолькавая ўдвая сума — ад 600 да 800 тысяч рублёў. Пры сярэдняй ураджайнасці ячменя 5 тон з гектара прыбытак, які мы можам атрымаць з аднаго гектара — 500 долараў ЗША. Пры ураджайнасці соі 1,5 тон з гектара адзін гектар прынясе 750 долараў прыбытку.

Калі мы пачнём маштабна высаджваць сою, адзін толькі алей і палачны прадукт — дазволіць акуліць усе расходы на вырошчванне і перапрацоўку гэтай карыснай культуры.

УПОР НА СОЮ ДАЗВОЛІЦЬ НАМ З ЧАСАМ ВЫЙСЦІ НА ПОЎНОУ ІМПАРТАЗАМЯШЧАЛЬНІЦА ПА БЯЛКУ, СТАЦЬ НЕЗАЛЕЖНЫМІ АД КРАЇН-ПАСТАЎІШЧЫКОЎ, ЗЭКАНОМІЦЬ ДЗЯРЖАВЕ СТОТНІ МІЛЬНЁЎА ДАЛАРАЎ У ГЭТ ТОЛЬКІ НА ІМПАРЦЕ СОІ, ЗНІЗІЦЬ САБЕКОШТ МЯСА-МАЛОЧНАЙ ПРАДУКЦЫІ, А ЗНАЧЫЦЬ, ЗРАБІЦЬ ЯЕ БОЛЬШ КАНКУРЭНТНАЙ НА СУСВЕТНЫМ РЫНКУ

Калі прыраўнаць рэнтабельнасць збожжавых культур і соі, — соя таксама наперадзе. На засяване аднаго гектара збожжавых і аднаго гектара соі патрабуецца дзяржаўны прыкладна аднолькавая ўдвая сума — ад 600 да 800 тысяч рублёў. Пры сярэдняй ураджайнасці ячменя 5 тон з гектара прыбытак, які мы можам атрымаць з аднаго гектара — 500 долараў ЗША. Пры ураджайнасці соі 1,5 тон з гектара адзін гектар прынясе 750 долараў прыбытку.

«БЕЛАЯ РУСЬ» У ЦЭНТРЫ СТАЛІЦЫ

Новая крама беларускіх вытворцаў «Белая Русь» адчынілася на плошчы Незалежнасці беларускай сталіцы. Гэты незвычайны праект быў рэалізаваны гатэлем «Мінск» пры падтрымцы Кіраўніцтва справамi Прэзідэнта і Мінгарвыканкама.

Ідэя стварэння крамы ўзнікла ў лютым на нарадзе з удзелам сельгасвытворцаў і перапрацоўчых прадпрыемстваў Міншчыны, зрэшты, ужо цяпер тут прадстаўлена прадукцыя яшчэ з двух рэгіёнаў — Гродзенскай і Магілёўскай абласцей. Усяго ў асартыменце «Белая Русь» налічваецца звыш 3000 тавараў, прычым 80 працэнтаў з іх маюць менавіта беларускае «паходжанне».

Дарчы, паводле слоў дырэктара гатэля «Мінск» Мікалая Жураўскага, стайка на айчынных вытворцаў з'яўляецца прычыновай. Як, дарчы, і цанавага палітыка з разлікам на масавага пакупніка — нягледзячы на ​​знаходжанне ў самым цэнтры сталіцы, у новай краме будучы выкарыстоўвацца стандартныя гандлёвыя надбавкі.

Сяргей ГРЫБ, Марына БЕГУНКОВА (фота).

Будні «Аховы» СТРАЛЬБА — ТОЛЬКІ НА «ВЫДАТНА»

Належная фізічная падрыхтоўка і высокая паказчыкі ў стральбе — гарантыя паспяховага професійнага дзейнасці супрацоўнікаў Дэпартамента аховы МУС. У гэтым мы ўспэлілі падчас наведвання Докшыцкага аддзялення Дэпартамента аховы. Міліцыянеры, якія служыць пад знакам «аховы», у гэты дзень адстойвалі сваю професійную прыдатнасць на спартыўнай пляцоўцы і стралковым цэпры пад адкрытым небам. Адно з практыкаванняў — стрэльба з аўтамата Калашнікава па мішні. З гэтай задачай толькі што паспяхова справіўся памочнік камандзіра ўзвода міліцыі Вадзім КАМЯНЕЦКІ (на здымку — пасярэдзіне). Вынікі стральбы падводзіць начальнік аддзялення Іван ТРУСЕВІЧ (справа) і старшы інспектар Віцебскага абласнога ўпраўлення Юрый МАРГАЙ.

З наступленнем сезона адпачынку значна прыбавілася клопатаў у супрацоўнікаў Мядзельскага аддзялення Дэпартамента аховы МУС. Сёння на дзяжурстве — міліцыянер-кінолаг Аляксандр МІСЮК з калегам, міліцыянерам-вадзіцелем Алегам ХІХЧАМ. Кампанію ім складае вопытная аўтарка па мянушцы Нік. Нягледзячы на ​​тое, што колькасць наведвальнікаў Нарачанскага краю ў гэты час штодня прырастае, парадкам на «курортнай» тэрыторыі, дзе знаходзіцца санаторы «Нарач», «Прыазёрны», «Нарачанскі бераг», пад кантралем.

Кар. «Звязды». Фота аўтара.

Вакол Еўра 3 «магілы» з усмешкай

17 чэрвеня на чэмпіянаце Еўропы па футболе адбыліся апошнія матчы групавога этапу і групе С. Яе называлі групай смерці і цяпер мы ведаем, хто пахаваны, хто выжыў. «Футбольнымі трупамі» аказаліся Францыя і Румынія, а выбрацца з «магілы» удалося Галандыі (яшчэ 13 чэрвеня) і Італіі. Італьянцы гулялі са смерцю да апошняга тура, але ў вырашальных матчах ўпершыню за 30 гадоў абыгралі французцаў у асноўны час (2:0). Італія выйшла ў чвэрцьфінал, за што павіна аддзячыць галандцы, якія не сталі строчыць дурна ў сустрэчы з Румыніяй (таксама 2:0). А завадно і Муту, які не забіў пенальці ў вароты Бурдона ў асобным падымку. І шкадаваць ім застаецца аб тым, што ў чвэрцьфінале з Іспаніяй (матч адбудзецца 22 чэрвеня) не змогуць сыграць Пірла і Гатуза, якія атрымалі «лішнія» жоўтыя карткі. Учора Цыры Ары вельмі моцна хацеў забіць у вароты саперніка, але ў выніку толькі зрэзаў мяч у свае.

Трэнер Францыі зрабіў прапанову сваёй сяброўцы

Галоўны трэнер зборнай Францыі па футболе Раймон Даменек зрабіў сваёй сяброўцы Эстэль Дэні прапанову выйсці за яго замуж адразу пасля таго, як французцы прайграў італьянцам і не трапілі ў 1/4 фіналу Еўра-2008. 56-гадовы спецыяліст зрабіў прапанову, даючы інтэрв'ю французскаму тэлеканалу адразу пасля гульні. «Зараз я думаю толькі аб гэтым, каб ажаніцца з Эстэль, і прашу яе рукі менавіта ў гэты вечар. Менавіта ў такіх цяжкіх часы людзі патрэбны адзін аднаму. Мне патрэбна яна», — сказаў Даменек. Што датычыцца зборнай Францыі, то яе галоўны трэнер лічыць, што ў каманды ёсць вялікая будучыня. Пытанне аб тым, ці застаецца Даменек на пасадзе наступнага зборнай, ён называе «палітычным». Кантракт трэнера з Федэрацыяй футбола Францыі рэалізаваны да 2010 года, але пагадненне можа быць скасавана.

Балельшчыкі Еўра палюхаюць слухаючы Венскай оперы

Аматыры класічнай музыкі перасталі хадзіць у Венскую оперу з-за баязі сутыкнення з натуранымі балельшчыкаў, якія прыехалі ў аўстрыйскую сталіцу на Еўра-2008. Так, у панядзелак, 16 чэрвеня, калі ў Вене праходзіў матч паміж камандамі Аўстрыі і Германіі, на оперу Вердзі «Сіла лёсу» прыйшоў толькі... 71 глядач. Апасенні тэатра аказаліся настолькі вялікімі, што дырэктар адмяніла балет «Баядэрка», прызначаны на 29 чэрвеня, дзень, калі ў Вене адбудзецца фінальны матч Еўра-2008.

Балельшчыцы даказалі, што скакаць можа не толькі мяч

Натхніць футбалістаў сваёй зборнай перад матчам Аўстрыя — Германія вырашылі балельшчыцы гэтых камандаў і правалі ў Вене таварны матч. Пикантна асаблівасць гэтай гульні ў тым, што даўнагоў і фігурысты футбалісты выступалі толькі з усю. З усю комплекта футбольнай формы на дзвючатах былі толькі трусы, калі спартыўнае азначэнне гэтага віду адзення падыходзіць да стрыгнаў. Майкі ў колерх нацыянальных сцягаў былі намальаваны прама на целе. Нягледзячы на ​​тое, што гульня ў выкананні фанатак з вялікай цяжкасцю нагадвала футбол, глядзчы, большасць з якіх, зразумела, складалі мужчыны, засталіся цалкам задаволенымі ўба-

Рэхагель застаецца каля руля зборнай

Кіраўнік Федэрацыі футбола Грэцыі Васіліс Гагаціс заявіў аб тым, што галоўны трэнер зборнай Ота Рэхагель застаецца на сваёй пасадзе да 2010 года. «Мы працягнем працаваць разам. Вельмі лёгка змяніць трэнера, аднак каманда давярэе трэнэру. У Грэцыі ёсць тэндэнцыя абнуляць любыя дасягненні. Але Рэхагель — архітэктар самага вялікага поспеху для грэчаскага спорту», — сказаў Гагаціс. 69-гадовы нямецкі спецыяліст працуе са зборнай Грэцыі з 2001 года і ў 2004 годзе на чэмпіянаце Еўропы ў Партугаліі прывёў элітаў да залатых медалёў.

Удзел Падольскі пад пытаннем

Удзел лепшага бамбардзіра зборнай Германіі Лукаса Падольскага ў матчы 1/4 фіналу з Партугаліяй 19 чэрвеня аказваецца пад пытаннем. Намінальны нападчык, які на чэмпіянаце Еўропы выступае на левым фланзе паўабароны неўдзя, траўмаваў іранскаму мышцу. Паводле слоў галоўнага трэнера зборнай Германіі Іоахіма Лева, Падольскі пакуль не рэабілітаваны. Настаўнік паведаміў, што Падольскі атрымаў пашкоджанне ў матчы супраць Аўстрыі. Сур'ёзную траўму атрымаў і цэнтральны абаронца зборнай Харватыі Дар'ю Княжэвіч у матчы супраць Польшчы, які не меў для вяртання ніякага турнірнага сэнсу. Футбаліст падшкодзіў калена і выбыў са строю да канца чэмпіянату Еўропы. Галоўны трэнер зборнай Харватыі Славен Біліч прызнаўся, што траўма Княжэвіча — «сур'ёзны удар» для яго каманды, бо гэты футбаліст з'яўляецца выдатным цэнтральным абаронцам. 20 чэрвеня зборную Харватыі чакае матч з камандай Турцыі.

Леман ведае, як справіцца з Раналду

Варатар зборнай Германіі па футболе Іенс Леман заявіў, што ён ведае, як спыніць лідара каманды Партугаліі Крышціяну Раналду ў 1/4 фіналу Еўра-2008. Паводле слоў галіцера, пра гэта яму расказалі былыя партнёры па лонданскім «Арсенале», за які Леман выступаў да канца гэтага сезона. Леман паведаміў таксама, што калі матч Партугалія — Германія завяршыцца ў серыі пенальці, то на гэты выпадак у яго будзе прыгатавана спецыяльная «шпаргалка». Варатар запіша, які партугаліскі футбаліст б'юць пенальці, і возьме гэту паперку з сабой. «Пакуль не ведаю, дзе я ёе схавалю, магчыма, у гетрах», — сказаў Леман. У 1/4 фіналу чэмпіянату свету 2006 года супраць зборнай Аргенціны ў нямецкага галіцера была такая «шпаргалка», якую ён прачытаў перад серыяй пенальці. У выніку зборная Германія выйграла серыю з лікам 4:2 і выйшла ў паўфінал. Матч 1/4 фіналу Еўра-2008 Партугалія — Германія адбудзецца сёння на стадыёне ў Базелі.

ВЫПІСАЙЦЕ «ЗВЯЗДУ» НА ІІ ПАЎГОДДЗЕ 2008 ГОДА З БЯСПЛАТНЫМІ УКЛАДКАМІ

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ	СВАЯ СПРАВА	ЖЫСАНДОЛЯ
ЗВЯЗДА	КУПІ ЛЕПШАЕ!	Краіна Здароўя
ТАВАРЫ	ТАСЛУТ	ЦЭНЫ
ДЛЯ ІНДЫВІДУАЛЬНЫХ ПАПІСЧЫКАЎ	63850	9200 рублёў на месяц 27600 рублёў на квартал 55200 рублёў на паўгоддзе
ДЛЯ ВЕТЭРАНАЎ ВАВ І ПЕНСІЯНЕРАЎ	63145	8700 рублёў на месяц 26100 рублёў на квартал 52200 рублёў на паўгоддзе
ДЛЯ ВЕДАМАСНЫХ ПАПІСЧЫКАЎ	63858	14700 рублёў на месяц 44100 рублёў на квартал 88200 рублёў на паўгоддзе
ВЕДАМАСНАЯ ПАПІСКА ДЛЯ ўСТАНОЎ МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ, МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І МІНІСТЭРСТВА АХОВЫ ЗДAROУЯ	63239	13400 рублёў на месяц 40200 рублёў на квартал 80400 рублёў на паўгоддзе
ПАДПІСКА «ДА ЗАПАТРАБАВАННЯ» (праз кіёскі Мінгарсаюздруку)		
ДЛЯ ІНДЫВІДУАЛЬНЫХ ПАПІСЧЫКАЎ	63850	7700 рублёў на месяц 23100 рублёў на квартал 46200 рублёў на паўгоддзе
ДЛЯ ВЕТЭРАНАЎ ВАВ І ПЕНСІЯНЕРАЎ	63145	7230 рублёў на месяц 21690 рублёў на квартал 43380 рублёў на паўгоддзе
ДЛЯ ВЕДАМАСНЫХ ПАПІСЧЫКАЎ	63858	10330 рублёў на месяц 30990 рублёў на квартал 61980 рублёў на паўгоддзе
ВЕДАМАСНАЯ ПАПІСКА ДЛЯ ўСТАНОЎ МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ, МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І МІНІСТЭРСТВА АХОВЫ ЗДAROУЯ	63239	9760 рублёў на месяц 29280 рублёў на квартал 58560 рублёў на паўгоддзе

Ну і ну!

КІТАЙЦЫ ВІНАЙШЛИ ЛЯТАЛЬНУЮ ТАЛЕРКУ?

Талерка дыяметра 1,2 метра мае магчымасць вертыкальнага ўзлёту і пасадкі, можа ўзнімацца на вышыню да 1000 метраў і развіваць хуткасць да 80 кіламетраў у гадзіну.

Кітайскія вучоныя зрабілі прататып беспілотнага лятальнага апарата з прапелерам. «Апаратам можна кіраваць на адлегласці альбо загадаў задаваць яму вызначаны маршрут».

КАНДЫДАТЫ Ё ГУМЕ

Уладальнік адной кампаніі па вытворчасці прэзерватываў вырашыў выкарыстаць прэзідэнцкую гонку ва ўласных інтарэсах і ўпрыгожыў свой тавар малюнкамі Барака Абама і Джона Макейна.

На прэзерватыў з малюнкам сенатара-дэмакрата Абама будзе нанесены слоган «Выкарыстай з розумам», а на прэзерватыў партрэта рэспубліканца Макейна — «Стары, але не пратэрмінаваны».

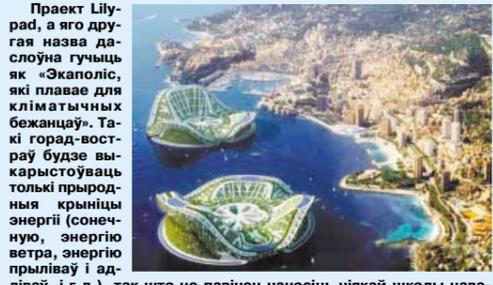
МАНАШКІ НА РОЛІКАХ

У сталіцы Харваты Заграбе сажок для дзяцей з малазабяспечаных сем'яў стаў вельмі папулярным дзякуючы манашкам, якія катаюцца на роліках.

У сталіцы Харваты Заграбе сажок для дзяцей з малазабяспечаных сем'яў стаў вельмі папулярным дзякуючы манашкам, якія катаюцца на роліках.

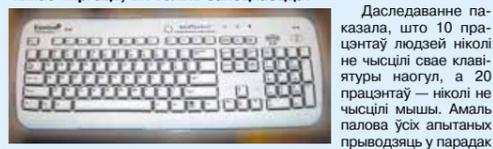
ПРА ГЭТА ПІСАЎ ЖУЛЬ ВЕРН?

Праект Lilyrad, а яго другая назва да-слонна гучыць як «Экаполіс, які плавае для кліматычных бежанцаў».

БРЫТАНЦАМ ЛЯНОТА МЫЦЬ КЛАВІАТУРЫ

Паводле нядаўняга даследавання брытанскіх вучоных, тупельныя сядзенні ўтрымліваюць у 5 разоў менш шкодных мікраарганізмаў, чым звычайныя офісныя клавіятуры.

Даследаванне паказала, што 10 працэнтаў людзей ніколі не чысцілі свае клавіятуры наогул, а 20 працэнтаў — ніколі не чысцілі мышы.

Шаўковы шлях

Канём ні беларуса, ні кітайца не здзівіш. Але гаворка пойдзе менавіта пра яго. Правіцця Сінцзян якрае тое месца, дзе каня ў «адстаўку» ніколі не выпраўлялі.

Канём не проста цапшаца — яго любяць і ўпрыгожваюць нібы тую кралю-паненку. За два дзесяткі дзён вандроўкі па старажытным шляху я рэдка калі бачу каня без аздобы.

УСМЕШКА КАНЯ

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

якіх часоў доўжыцца завяздэнка ўпрыгожваць коней, колькі ёй стагоддзяў. У горадзе Корла давялося патрапіць на кірмаш і ўбачыць безліч ўпрыгожаных конскіх пяс.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

У барацьбе са СНІДам няма забароненых тэмаў

Як вядома, Афрыка лідзіруе ў свеце па маштабах і тэмпах распаўсюджвання такой смертна небяспечнай хваробы, як СНІД.

Леанід ТУГАРЫН.

НЕ ЗАКУРЫЎ, ТО І НЕ ВЫПІЎ

Немцы п'юць усё меней піва. Такую тэндэнцыю Федэральны сход піваварнай прамысловасці тлумачыць не толькі ростам ценяў на напоі, але і забаронай на курэнне ў грамадскіх месцах.

Леанід ТУГАРЫН.

10 САМЫХ ВЯСЁЛЫХ СВЯТАЎ ПЛАНЕТЫ

ЗАБЕГ BAY TO BREAKERS

Што гэта такое: 12-кіламетровы забег у Сан-Францыска. Трэба сказаць, гэта вельмі Сан-Францыска з'ява.

ДЗЕНЬ АЎСТРАЛІІ

Што гэта такое: Аўстралійцы ў жыцці любяць дзве рэчы: піва і барбекю. Удзельнікі нацыянальнага «далікатэсамі» можна ў Дзень Аўстраліі, калі ўся краіна святкуе засваенне Зялёнага кантынента еўрапейцамі.

ДЗЕНЬ КАРАЛЕВЫ

Што гэта такое: Штогод уся краіна адзначае дзень каранавання правячай каралевы Беатрыкс і дзень памяці каралевы-маці Юліяны.

ДЗЕНЬ КАРАЛЕВЫ

Што гэта такое: Штогод уся краіна адзначае дзень каранавання правячай каралевы Беатрыкс і дзень памяці каралевы-маці Юліяны.

Цытайце ў наступным нумары

МАБІЛЬНЫ ПАДМАН

Мабільны тэлефон ужо даўно перастаў быць элементом раскошы, ён стаў сродкам сувязі, розных мультымедыяных забавак.

СЕННЯ

Table with weather forecast for various cities: Мінск, Віцебск, Магілёў, Гомель, Гродна, Брэст.

Weather forecast section with icons and temperature ranges for various cities.

Дзве даты

1924 год — нарадзіўся Васіль Быкаў, народны пісьменнік Беларусі («Альпійская балада», «Жураўліны крык»).

Цытата дня

«У жанчыне духоўнага столькі жэ, колькі цялеснага ў лустэрку».

Усмійнемся!

Біспечны сэкс — гэтая не толькі найўнясць прэзерватыва, але і дзеці, якія спяць або наогул адсутнічаюць і не перашкаджаюць займанню сэксам.

Саме вялікае ішчасце для жанчыны — гэта выйсці замуж за чалавека, за якога хацела

— Не, самае вялікае ішчасце — выйсці замуж за чалавека, за якога хацела выйсці другой!

Афіцыйная дэлегацыя Расіі на чэмпіянаце Еўропы па футболе падала пратэст: Харваты абыграла ўжо тры зборныя, а зборнай Расіі дагэтуль не ўручылі пуцёчку ў чвэрцьфінал!

— Алё, Тань, ты дома? — Так! — Нафарбаваная? — Не! — Тады выходзь хутчэй, а то да мяне нейкія хулігані прычаліліся!

Абавязкова ўзяць з сабой: Што-небудзь аранжавае!

РАДЭА CALGARY STAMPEDE

Што гэта такое: Аматарам каўбойскага запалу прамая дарога на дзесяцідзённую радэа, больш вядома як Calgary Stampede.

Што гэта такое: Аматарам каўбойскага запалу прамая дарога на дзесяцідзённую радэа, больш вядома як Calgary Stampede.

Абавязкова ўзяць з сабой: Каўбойскі капялюш і трохі цярпення да музыкі кантры.

Падрыхтаваў Іван КУПАРВАС.